

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 34/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utsökningslagen och vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 december 2001 en proposition med förslag till lag om ändring av utsökningslagen och vissa lagar som har samband med den (RP 216/2001 rd) till lagutskottet för beredning.

Motionerna

Utskottet har behandlat följande motioner
— en lagmotion med förslag till lag om 3 kap. utsökningslagen (LM 4/1999 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.) som remitterades till utskottet den 9 april 1999,
— en lagmotion med förslag till lag om ändring av lagen om utsökningsavgifter (LM 28/1999 rd — Sulo Aittoniemi /alk), som remitterades till utskottet den 28 april 1999,
— en åtgärdsmotion om bättre information om indrivning (AM 77/2002 rd — Pertti Turtiainen /vänst), som remitterades till utskottet den 13 juni 2002.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 12/2002 rd) ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- justitieminister Johannes Koskinen, lagstiftningsråd Tuula Linna, lagstiftningsråd Tatu Leppänen, utsökningsdirektör Timo Heikkinen och specialsakkunnig, häradsfogde Eero Arasalo, justitieministeriet
- överkommissarie Risto Karhunen, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Petri Syrjänen, finansministeriet
- projektchef Pirjo Sarvimäki, social- och hälsovårdsministeriet
- biträdande justitiekansler Jaakko Jonkka, Justitiekanslersämbetet
- justitieråd Kari Raulos, högsta domstolen
- hovrättsråd Matti Rintala, Helsingfors hovrätt
- tingsdomare Kimmo Mikkola, Helsingfors tingsrätt
- lagman Nanny Granfelt, Raseborgs tingsrätt
- forskare Vesa Muttilainen, Rättspolitiska forskningsinstitutet
- dataombudsman Reijo Aarnio, dataombudsmannens byrå
- kriminalinspektör Minna Ketola, Centralkriminalpolisen
- ledande häradsfogde Pekka Louekoski, Helsingfors härads exekutionsverk
- ledande häradsfogde Juhani Haapamäki, Jyväskylä härads exekutionsverk
- avdelningschef Ari Ranta, länsstyrelsen i Södra Finlands län
- överinspektör Kari Saarikoski, Skattestyrelsen
- jurist Juha Jokinen, Konsumentverket

LaUB 34/2002 rd — RP 216/2001 rd

- verksamhetsledare Leena Veikkola, Garanti-Stiftelsen
- forskningschef Juhani Iivari, Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovårdscentralen Stakes
- ombudsman Markus Hämäläinen, Helsingfors stad
- kommundirektör Aimo Suikkanen, Koskis kommun
- tf. jurist Ulla Suotunen, Kyrkostyrelsen
- förvaltningsdirektör, vicehäradshövding Maarit Kuuri, Aktiv Hansa Ab
- avdelningschef Juuso Jokela, Suomen Asiakastieto Oy
- jurist Milla Vihavainen, Finnet-liitto ry
- vice verkställande direktör Stig Henriksson, Handels Centralförbund
- avdelningschef Leena Linnainmaa, Centralhandelskammaren
- advokat Simo Pietiläinen, Finlands Advokatförbund
- enhetschef Kristian Vuorilehto, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund
- organisationssekreterare Ilpo Eerola, Hyresgästernas Centralförbund rf
- ordförande Mika Wallenius, Avustavat Ulosottomiehet ja Haastemiehet ry
- planerare Terttu Etholén, Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry
- redaktör Susanna Reinboth, Oikeustoimittajat ry
- ordförande Juhani Toukola, Häradsfogdarna i Finland rf
- verkställande direktör Markus Fogelholm, direktör Erkki Kontkanen och direktör Pekka Heikkilä, Bankföreningen i Finland
- ordförande Timo Mäki, Suomen Perimistoi- mistojen Liitto ry
- ombudsman Pasi Hyvämäki, Suomen Vuokra- nantajat ry
- direktör Rauno Vanhanen, Företagarna i Fin- land rf
- ordförande Tomi Nummela, vice ordförande, skuldrådgivare Elvi Oikarinen och styrelse- medlem Jyrki Tuominen, Skuldrådgivning rf
- allmänna rättsbiträdet Juha Niemi-Pynttari, Yleiset Oikeusavustajat ry
- professor Matti Rudanko och styrelsemedlem Reijo Sivén, Katakombista elämään -kansan- liike
- professor Erkki Havansi
- socialombud Miikkael Liukkonen
- professor Olli Mäenpää
- docent Johanna Niemi-Kiesiläinen.

Dessutom har Finlands Konsumentförbund rf lämnat skriftligt utlåtande i saken.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

I propositionen föreslås ändring av utsök- ningslagens bestämmelser om domar och andra utsökningsgrunder samt om utsökningsförfaran- det.

För utsökning som gäller fysiska personer fö- reslås en tidsfrist. Domar och andra utsöknings- grunder skall vara verkställbara i 15 år. I de fall där borgenären är en fysisk person eller det är frågan om ersättning i ett mål där någon har dömts till fängelse eller samhällstjänst, skall tidsfristen dock vara 20 år. Tidsfristerna tilläm- pas retroaktivt högst tio år innan lagen träder i kraft. Till övriga delar föreslås inga större änd-

ringar i sak i bestämmelserna om utsöknings- grunderna.

Största delen av bestämmelserna i propositio- nen gäller det allmänna förfarandet vid utsök- ning, och de tillämpas inte bara vid verkställig- het av betalningsskyldighet utan även vid över- låtelse-, fullgörelse- och förbudsskyldigheter, vräkning samt i tillämpliga delar vid verkställig- het av ett beslut om säkringsåtgärder. Genom att förnya bestämmelserna om förfarandet vill man göra utsökningsförfarandet mer klientcentrerat och flexibelt.

I syfte att ge sökanden fler alternativ föreslås att en särskild form av begränsad utsökning in-

förs. Sökanden skall dessutom ha rätt att få sin fordran antecknad i utsökningsregistret som ett passivärende, om fordran inte har blivit till fullo betald. Utmätning kunde då inledas utan ny ansökan under två års tid, om det upptäckts att gäldenären har utmätningsbar egendom.

Dessutom förnyas bestämmelserna om ombud, om verkställighet som samtidigt berör flera gäldenärer, om förrätningens tid, plats och offentlighet samt bestämmelserna om protokoll, utmätningsmannens beslut, säkerhet, vite, maktmedel och handräckning. I propositionen ingår också bestämmelser om rätt att eftersöka egendom som tillhör gäldenären. Utsökningsutredningens betydelse betonas. I 6 a kap. utsökningslagen föreslås bestämmelser bl.a. om vräkning samt verkställighet av överlåtelse-, fullgörelse- och förbudsskyldighet.

Förslaget har samband med ibruktagandet av utsökningens nya informationssystem. Det nya informationssystemet gör det möjligt att upprätta ett riksomfattande utsökningsregister. Detta skapar förutsättningar för ett gäldenärsbaserat förfarande och för att sköta ärendena elektroniskt. Det leder också till att forumreglerna kan

frångås vid anhängiggörandet av utsökningsärenden.

I propositionen ingår dessutom förslag till ändring av elva andra lagar.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som informationssystemet tas i bruk, dvs. den 1 mars 2003.

Motionerna

I lagmotion LM 4/1999 rd föreslås att utsökningslagen ändras så att verkställighetsåtgärder inte kan vidtas under en längre tid än 10 år, om det inte under denna tid har varit möjligt att driva in mer än 80 % av den ursprungliga fordrans räntefria belopp. Om det under minst fem år i utsökningsväg indrivits 100 % eller mer av den ursprungliga fordrans belopp, anses skulden betald i sin helhet.

I lagmotion LM 28/1999 rd föreslås att utsökningsavgifterna slopas.

I åtgärdsmotion AM 77/2002 rd föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla utsökningsmyndigheternas indrivning så att gäldenären före utgången av förgående månad får veta hur stort indrivningsbeloppet är.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Behovet av lagstiftning

Den gällande utsökningslagen stiftades den 3 december 1895 och är alltså drygt 100 år gammal. Trots att den vid sin tillkomst var exceptionellt avancerad och högklassig stiftades den för jordbrukssamhällets behov. Även om det har gjorts en lång rad ändringar i den svarar den inte längre mot moderna krav.

En totalreform av utsökningslagen har beretts under en lång tid från och med mitten av 1900-talet. Den första fasen trädde i kraft mot slutet av 1996. Då sågs ändringssökandet i utsökningsärenden över och samtidigt organiserades utsökningsväsendet utifrån den lokala förvaltningen.

Mot slutet av 1990-talet har dessutom ett flertal separata reformer genomförts. De har dels gått ut på att lindra utmätning hos de minst bemedlade, dels på att göra utsökningen effektivare vid försök att komma undan.

Nu står totalreformens andra fas i turen. Den gäller bl.a. utsökningsgrunderna, allmänna bestämmelser om förfarandet samt vräkning, och den lyfter fram kravet på att allting skall gå sakligt och opartiskt till samt de grundläggande fri- och rättigheterna. Målet är ett effektivt och flexibelt utsökningsförfarande som ändå inte får dra oskäligt långt ut på tiden. Propositionen tillgodoser allmänna krav på utsökning, effektivitet, skälighet och rättsskydd.

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering och med stöd av erhållen utredning

finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med anmärkningarna och ändringsförslagen nedan.

Bättre rättsskydd vid utsökning

Nya procedurbestämmelser

Vår utsökningsrätt har ansetts vara en ålderdomlig borgenärsrätt. Detta drag anses ha förstärkts i och med att utsökningen har gjorts effektivare i olika delreformer. Ändå har också skyddet för gäldenären förbättrats genom explicita bestämmelser om gäldenärens undantagsrätt och frimåndsmodellen. Men utsökningsförfarandet har huvudsakligen varit beroende av utsökningspraxis, vilket har bidragit till en varierande tillämpning.

I bestämmelserna om förfarandet i denna proposition ingår en lång rad bestämmelser som förbättrar situationen för utsökningsgäldenärerna. I propositionen ingår en allmän bestämmelse om hörande och ett stort antal bestämmelser om hörande i enskilda ärenden. Gäldenären får en utökad rätt att få tillgång till uppgifter. Gäldenären skall få uppgifter på ett så tidigt stadium som möjligt, bl.a. genom meddelande om anhängighet och regelbunden rapportering.

Sökanden förutsätts komma med mera exakta uppgifter till grund för utsökning. Borgenären skall noggrant uppge det belopp som skall drivas in, precis som amorteringsbelopp och datum. Borgenären är skyldig att anmäla förbetalningar och andra förändrade ansökningsuppgifter.

Utmätningssmannens kontrollskyldighet utökas. Han skall på tjänstens vägnar försäkra sig om att förpliktelsen i utsökningsgrunden inte har upphört. Vid behov skall han begära utredning av parterna, t.ex. av borgenären om fordringens belopp eller avbrytande av preskription. Utsökningens informationssystem följer upp gäldenärens betalningar. Trots att betalningarna inte längre antecknas på papper bevaras de i elektronisk form i 30 år med tanke på gäldenärens rättsskydd. Utmätningssmannen bör förvissa sig om

att medlen inriktas precis på den fordring som utsökningen gällt och inte någon annan fordring.

Genom reformen samlas gäldenärens ärenden till ett distrikt. Dessutom läggs ett system med ansvarig utmätningssman upp i syfte att koncentrera ärendena. Denna väg kommer utmätningssmannen att ha bättre kontroll över gäldenärens ärenden eftersom de inte är anhängiga i andra distrikt.

Betydelsen av ett skuldebrev

Under behandlingen i utskottet lyftes det tydligt fram att gäldenärerna känner sig vara utsatta för borgenärens och utmätningssmannens godtycke när de inte vet hur stora deras skulder är och inte får tag på skuldebrevet. Med anledning av detta konstaterar utskottet följande.

Utmätningssmannen handlar enbart utifrån en dom och kontrollerar att borgenären är den som nämns i domen och att det belopp tas ut som fastställts i domen. Med tanke på fordringens belopp spelar skuldebrevet inte längre någon roll på detta stadium. Utmätningssmannen har inte befogenhet att pröva domens riktighet.

Om en tredskodom som utgör utsökningsgrund är oriktig, skall gäldenären ansöka om återvinning hos tingsrätten och yrka på avbrytande av utsökningen.

I princip finns det inget behov av att ta in ett vanligt skuldebrev i utsökningen. Det viktigaste är att borgenären inriktar fordringarna på det skuldebrev som utmätningssmannen har redovisat medlen till. Däremot bör löpande skuldebrev alltid tas av borgenären.

Gäldenärens rättsskydd kräver att skuldebrevet återbördas när skulden har blivit helt och hållet betald. Detta tryggas nu genom bestämmelser i utsökningslagen. Men inte ens det att skuldebrevet inte återbördas är fatalt i det nya systemet, eftersom anteckningar om beloppen i skuldebrevet blir kvar i utsökningens informationssystem.

Tidsfrist för utsökningsgrunden

I regeringens proposition föreslås det att utsökningsgrunden då det gäller fysiska personer skall

vara i kraft under en viss tid. Enligt de nya bestämmelserna skall fordringar kunna indrivnas hos fysiska personer i utsökningsväg endast under en viss tid som beroende på skuldens natur är 15 eller 20 år. För det fall att gäldenären genom otillbörliga åtgärder undandrar sig verkställighet under den tid utsökningsgrunden är i kraft föreskrivs det om möjlighet till skadeståndsansvar.

De sakkunniga som utskottet har hört har varit av mycket olika åsikt om detta förslag. Utskottet anser det oskäligt att en privat person kan tvingas leva under utmätningshot under största delen av sitt liv. Utsökningen har under årens lopp effektiviserats och skärpts. Det gamla förbudet mot utmätning av arbetspensioner upphävdes 1990. Därefter har den affärsmässiga indrivningsverksamheten ökat kraftigt och den s.k. efterindrivningen likaså särskilt under 1990-talet. Inte bara den ekonomiska regressionen utan också vårt nuvarande kreditsamhälle orsakar otaliga fall av överskuldssatthet.

Utskottet förordar enhälligt tidsfristbestämmelserna men understryker att den fördel de innebär endast är avsedd för sådana gäldenärer som inte genom aktiva åtgärder försöker motarbeta borgenärernas intressen. Utskottet anser att det är nödvändigt att se till att tidsfristbestämmelserna inte leder till omfattande missbruk eller till uppsåtliga kränkningar av borgenärernas rättigheter.

Utskottet föreslår därför att tidsfristbestämmelserna kompletteras med en ny paragraf enligt vilken tidsfristen kan förlängas med tio år under vissa förutsättningar.

Tidsfristförslaget leder till att en dom eller en annan utsökningsgrund förlorar sin betydelse efter en viss tid. Däremot förblir den materiella betalningsförpliktelsen i kraft om borgenären avbryter preskriptionen gång efter annan. Enligt 13 § 2 mom. i den nya preskriptionslagen (RP 187/2002 rd), som riksdagen godkände den 10 februari 2003, är preskriptionstiden fem år efter att skulden fastställts genom en laga kraft vunnit dom eller någon annan utsökningsgrund som kan verkställas på samma sätt som en laga kraft vunnit dom.

Tills vidare saknas noggrannare utredningar om vilka rättsverkningar utsökningens tidsfrist har. I regeringens proposition konstateras att rättsverkningarna bäst kan definieras i samband med respektive reformer. Särskilt när det gäller fordringar och dödsbon finns det mycket som behöver uredas. Också gäldenärens straffrättsliga ansvar behöver preciseras. Utgångspunkten är att en fordran som inte har preskriberats skall jämföras med en normal fordran bl.a. i beskattningen och vid beviljande av sociala förmåner.

Den som har en skuld, vars utsökningsgrund inte längre är i kraft, är tvungen att ta ställning också till om han eller hon skall uppge skulden vid beskattningen, vid ansökan om kredit, vid en avvittring eller ansökan om sociala eller andra förmåner eller då avgifter m.m. skall bestämmas. Det förefaller som om en sådan skuld skall betraktas som en vanlig skuld, även om den inte längre kan indrivnas i utsökningsväg. I praktiken kommer detta att orsaka oklarheter. En reglering enligt vilken en utsökningsgrund förlorar sin verkställbarhet samtidigt som fordran inte preskriberats väcker således en hel del frågor om följderna av regleringen och dess rättsverkningar.

Riksdagen förutsatte den 10 februari 2003 utifrån ekonomiutskottets betänkande EkUB 28/2002 rd att regeringen ger akt på om tidsfristen för utsökningsgrunden utan samtidiga föreskrifter om slutlig preskription av skulden leder till otillbörliga förfaranden eller oskäliga situationer i skuldförhållanden och att den därefter bedömer om det finns skäl att lagstifta om slutlig preskription av en skuld samt att den lämnar en utredning och vid behov ett lagförslag under nästa valperiod.

Lagutskottet konstaterar för sin del att det största problemet uppstår om man vill att en skuld skall hänföras till de skulder i ett dödsbon som skall betalas. Det är därför skäl att under nästa valperiod särskilt utreda sådana fordringars ställning i dödsbon. (*Utskottets förslag till uttalande*).

Dessutom bör den kreditupplysningslagstiftning, som för närvarande bereds, snabbt fås till riksdagen.

Lagens retroaktivitet och den nya lagstiftningens ikraftträdande

I propositionen föreslås att ändringen av utsökningslagen skall vara delvis retroaktiv för att förbättra överskuldssatta personers ställning. Enligt ikraftträdelsebestämmelsen skall bestämmelserna i 2 kap. om utsökningsgrundens tidsfrist tillämpas även på utsökningsgrunder som givits innan lagen träder i kraft och på utsökningsärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft. Om dock en utsökningsgrund som avses i nämnda kapitel 25 § har givits före den 1 mars 1993, räknas tidsfristen för utsökningsgrundens verkställbarhet från nämnda datum. Enligt propositionen är tanken bakom denna bestämmelse att lagen skulle kunna vara retroaktiv på ett sådant sätt att högst 10 år bakåt från lagens ikraftträdande beaktas.

Efter att propositionen avläts har situationen förändrats på två sätt:

— Statsmakten ingick den 2 maj 2002 ett avtal om ett åtgärdsprogram för skuldförlikning med aktörer som företrädde bankerna. I ett senare skede förenade sig bl.a. utsökningsbyråerna och vissa andra om åtgärdsprogrammet. Som en del av detta program förband sig regeringen att göra en framställning till riksdagen om en ändring av retroaktivitetsbestämmelserna så att retroaktiviteten beräknas från den 1 mars 1996.

— Utsökningens nya informationssystem, som den nya utsökningslagens ikraftträdelse är bunden till, blir inte färdig som avtalat, vilket innebär att lagen träder i kraft först ett år senare än planerat, dvs. den 1 mars 2004.

Gäldenärerna har reagerat kraftigt på att retroaktivitetstiden har ändrats. De kan inte förstå att staten inte kan hålla fast vid sitt ursprungliga löfte. Regeringen understryker å sin sida att skuldförlikningar och skuldsaneringar är ett bättre sätt att ordna gäldenärernas situation än att de ställs inför utmätning.

Lagutskottet konstaterar att propositionen gavs stor publicitet då den avläts till riksdagen. Samtidigt ordnades ett seminarium med temat överskuldssättning, där staten lät meddela att de första överskuldssatta befrias från utmätning den 1 mars 2008. Utskottet anser att statsmakten i

denna fråga är moraliskt bunden av sitt offentliga löfte. Förseningarna i informationssystemet är inte heller en sådan orsak som skall belasta gäldenärerna, särskilt med beaktande av att borgenärerna har tid på sig för effektiva åtgärder innan utsökningsgrunden förfaller och att denna tid förblir lika lång som det förutsätts i regeringens proposition. Borgenärerna är också mycket väl medvetna om att utsökningen kommer att bli tidsbunden, eftersom saken diskuterats livligt i offentligheten.

Utskottet föreslår därför inte någon ändring av utsökningslagens ikraftträdelsebestämmelse till den del det gäller retroaktivitetsbestämmelsen, utan godkänner propositionen i sin ursprungliga form till den del det gäller retroaktiviteten.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av utsökningslagen

1 kap. Allmänna stadganden

1 d §. Elektroniskt meddelande och certifierat elektroniskt meddelande. Enligt förslaget kan ansökan om utsökning göras genom elektroniskt meddelande och även delgivning kan göras genom elektroniskt meddelande. I paragrafen ingår flera definitionsbestämmelser och hänvisningar till tre olika lagar som i tillämpliga delar skall iakttas i utsökningsärenden.

Sedan regeringens proposition avläts har riksdagen den 16 december 2002 godkänt en lag om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (RP 17/2002 rd — FvUB 14/2002 rd). I den lagen finns bestämmelser om elektronisk kommunikation med domstolar samt om när ett elektroniskt meddelande skall anses ha inkommit inom utsatt tid.

Dessutom godkände riksdagen den 16 december 2002 en lag om elektroniska signaturer (RP 197/2001 rd — TrUB 21/2002 rd), som innehåller bestämmelser om certifieringsservice. I lagen om elektronisk kommunikation finns en hänvisning till denna lags bestämmelser om certifieringsservice.

På grund av den nya lagstiftningen har de föreslagna bestämmelserna i denna paragraf förlo-
rat sin betydelse. Utskottet föreslår i stället att i
paragrafen intas en hänvisning till lagen om
elektronisk kommunikation. Hänvisningen av-
ser då både definitionen av elektroniskt medde-
lande och förfarandet vid elektronisk kommuni-
kation, till den del det inte finns specialbestäm-
melser om sistnämnda i utsökningsslagen.

Utskottet påpekar att utsökningsslagen till
följd av utsökningssärendenas speciella natur
innehåller bestämmelser som avviker från lagen
om elektronisk kommunikation bl.a. vad gäller
anhängiggörande (UL 3:1), ombudsmans full-
makt (UL 3:10—12) och delgivning (UL 3:41.1
och 2). Då det gäller utsökningsslagens bestäm-
melser om det sätt på vilket ärenden skall an-
hängiggöras har som en specialgrupp beaktats de
sökande som kan anhängiggöra ett utsökningssä-
rende elektroniskt genom en ansökan till utsök-
ningens rikstäckande informationssystem, om
justitieministeriet har gett lov till detta. Utsök-
ningsslagens bestämmelser om ombudsmans full-
makt tar hänsyn till om ombudet har rätt att lyfta
de influerna medlen. Utsökningsslagens delgiv-
ningsbestämmelser baserar sig delvis på bestäm-
melserna om delgivningsadress (UL 3:38). Be-
vislig delgivning förutsätts endast i vissa speci-
albestämmelser samt efter prövning på det sätt
som föreskrivs i UL 3:40.1. Bestämmelserna i
lagen om anhängiggörande, fullmakt och delgiv-
ning kan sålunda inte alltid tillämpas på utsök-
ningssärenden. Däremot gäller t.ex. bestämmel-
serna om ankomsttidpunkten för ett elektroniskt
meddelande, registrering av en elektronisk hand-
ling och överföring av en sådan handling även
utsökningssärenden.

1 e §. Sändande av handling (ny). Propositionen
har utgått ifrån att lagen om översändande
av handlingar (74/1954) tillämpas på sändande
av handlingar. Riksdagen godkände emellertid
den 12 februari 2003 i första behandling en ny
förvaltningslag som träder i kraft den 1 januari
2004 och som upphäver lagen om översändande
av handlingar (RP 72/2002 rd — FvUB 29/2002
rd). Förvaltningslagens tillämpningsområde har

begränsats så att den inte tillämpas på utsök-
ningssärenden. Utskottet föreslår därför att till
kapitlet fogas en ny 1 e §, med bestämmelser om
sändande av handlingar i utsökningssärenden.

19 §. Krav på tillbörligt förfarande. I lagen fö-
reslås en allmän bestämmelse om tillbörligt ut-
sökningssförfarande. Utmätningssmannen skall i
sina tjänsteåligganden förfara sakligt och opar-
tiskt samt bl.a. främja svarandens egen aktivitet
och försonlighet mellan parterna på behörigt sätt
i utsökningssärendet samt så vitt möjligt och
inom de gränser som anges i lag sträva efter att
beakta parternas önskemål.

Utskottet anser att beaktandet av parternas
önskemål ingår i det allmänna kravet på tillbö-
rligt förfarande och i främjandet av svarandens
egen aktivitet och försonlighet mellan parterna.
Att uttryckligen nämna att utmätningssmannen
skall beakta önskemål kan orsaka onödiga kon-
flikter. Utgångspunkten är att borgenärens och
gäldenärens intressen är motstridiga. Utskottet
föreslår därför att paragrafens sista mening
stryks.

*32 §. Rätt att få information för kreditupplys-
ningsverksamhet.* Av paragrafens 3 mom. fram-
går att om fordran blir helt indriven vid utsök-
ning efter det att uppgifterna om dem har getts
ut, skall utmätningssmannen på gäldenärens be-
gäran underrätta den som bedriver kreditupplys-
ningsverksamhet om saken.

Avsikten är att bibehålla det nuvarande syste-
met där exekutionsverket lämnar ut uppgifter för
kreditupplysningsverksamhet. Det är meningen
att det skall framgå av uppgifterna vilken for-
dran som är betald. I momentet föreslås därför en
bestämmelse om att ifall utsökningssgrunden
upphävs eller utsökningen av annan anledning
återkallas, skall utmätningssmannen underrätta
den som bedriver kreditupplysningsverksamhet
om saken för avlägsnande av registeranteckning-
arna. Tanken är att gäldenären skall försättas i
samma ställning som om utsökningssärendet inte
alls skulle ha anhängiggjorts.

Kreditupplysningarnas riktighet är en viktig
omständighet med tanke på gäldenärens ekono-

miska möjligheter och rättsskydd. Utmätningssmannen har emellertid inga möjligheter att på tjänstens vägnar följa hur utsökningsgrunderna ändras. Därför är det nödvändigt att föreskriva att rättelseåtgärderna förutsätter att gäldenären tar kontakt med utmätningssmannen. Efter detta skall utmätningssmannen noggrant utreda eventuella felaktigheter som har tagits in i kreditupplysningar på basis av utmätningssmannens uppgifter.

Utskottet föreslår att paragrafens 3 mom. ändras så att utmätningssmannen på begäran av gäldenären skall underrätta den som bedriver kreditupplysningsverksamhet om saken för avlägsnande av registeranteckningarna. Samtidigt föreslår utskottet att utformningen av bestämmelsen ändras så att felaktiga uppgifter alltid skall korrigeras på begäran om det framgår att utsökningen av en eller annan anledning har varit ogrundad.

35 §. *Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning.* I paragrafen föreslås bestämmelser om justitieministeriets rätt att besluta om inrättande av en teknisk anslutning och om utlämnande av uppgifter ur utsökningsregistret med hjälp av den, om den som tar emot uppgifterna enligt lag har rätt att av utsökningsmyndigheterna få uppgifter i elektronisk form.

Enligt grundlagsutskottets utlåtande leder personregisterlagen till att justitieministeriet i dessa situationer skall se till att personuppgifterna skyddas mot olaglig hantering. Grundlagsutskottet anser att det är viktigt att till bestämmelsen foga ett omnämnande om att den som tar emot uppgifter innan en teknisk anslutning öppnas skall lägga fram en utredning om att uppgifterna kommer att skyddas på behörigt sätt.

Utskottet föreslår att ett sådant tillägg görs i paragrafen.

2 kap. Utsökningsgrunder

16 §. *Borgenärens återbetalnings- och återställningsskyldighet.* I paragrafens 2 mom. finns en hänvisning till 4 § i räntelagen, som ändrades genom lag 340/2002, som träder i kraft den 1 juli

2002. Utskottet har justerat momentet utifrån den nya lagen.

26 §. *Förlängning av tidsfristen (Ny).* Regeringen utgår från att en fordran kan drivas in hos en fysisk person i utsökningsväg bara inom en tidsfrist som är 15 eller 20 år, beroende på vilken typ av skuld det är fråga om. För den händelse att gäldenären genom olämpliga åtgärder undviker verkställighet av utsökningsgrunden under denna tid kan påföljden vara skadeståndsansvar.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att bestämmelserna om tidsfrister för verkställigheten eller retroaktiv verkställighet inte påverkar lagförslagets behandlingsordning. Men det föreslår att man överväger om inte bestämmelserna bör utesluta sådana gäldenärer som av grundad anledning kan misstänkas ha dolt egendom eller annars handlat i strid med lagen till skada för borgenärerna.

Lagutskottet anser att bara de gäldenärer som inte genom aktiva åtgärder försöker skada borgenärernas intresse avses ha nytta av tidsfristen för utsökningsgrunden. Tidsfristen behöver inte förlängas när gäldenären är oförmögen att betala sin skuld på grund av utslagning eller någon annan liknande omständighet. Å andra sidan är det enligt utskottets mening nödvändigt att se till att bestämmelserna om en tidsfrist inte kommer åt att leda till omfattande missbruk eller uppsåtliga kränkningar av borgenärernas rättigheter.

Lagutskottet omfattar grundlagsutskottets utlåtande och föreslår att kapitlet kompletteras med en ny 26 § om att tidsfristen på vissa villkor kan förlängas med tio år.

Det är domstolarnas sak att bestämma om förlängning av tidsfristen. Saken tas upp som ett normalt tvistemål. Den dom genom vilken tidsfristen förlängs är en dom av särskilt slag som påminner om en fastställelse. Men i och med att den har ett nära samband med en tidigare fullgörelse är den verkställbar precis som denna. Den blir omedelbart verkställbar redan utifrån tingsrättens dom. Fullföljdsdomstolen kan dock avbryta verkställigheten.

Tidsfristen räknas från den tidpunkt då den ursprungliga tidsfristen löpte ut, också om do-

men avkunnas innan den ursprungliga tidsfristen har löpt ut. Med hänsyn till gäldenärens rättskydd är det tillrådligt att i domen explicit nämna det nya datum till vilket utsökningsdugligheten fortsätter.

Ett villkor för förlängning av tidsfristen är att åtgärder som skadar borgenären har vidtagits inom den ursprungliga tidsfristen och att borgenären väcker talan inom den utsatta tidsfristen. Det räcker med att talan väcks inom två år från utgången av den ursprungliga tidsfristen. Att tidsfristen löper ut under pågående domstolsbehandling hindrar inte en förlängning. Också då räknas tidsfristen från den tidpunkt då den ursprungliga tidsfristen löpte ut.

Tillämpningen av paragrafen binds inte av att gäldenärens åtgärder skall ha uppfyllt något brottsrequisit eller att de skulle leda till att skadestånd döms ut. Den kompletterar borgenärens möjlighet att få indrivningen förlängd till exempel i de fall där det inte utan svårigheter går att få fram bevis på storleken av den skada som lidits. I så fall fortsätter utsökningsindrivningen av en ursprunglig fordran.

Av gäldenärens åtgärder krävs dock avsevärd klandervärdighet. Tidsfristerna för utsökningsgrunden är så långa att de bör förlängas bara i undantagsfall. I samtliga fall bör också alla skälighetsaspekter på gäldenärens situation vägas in.

3 kap. Allmänna bestämmelser om förfarandet

1 §. *Ansökan om utsökning.* I 3 mom. finns en hänvisning till lagen om översändande av handlingar.

Lagen skall upphävas genom den nya förvaltningslagen som riksdagen antagit i första behandlingen den 12 februari 2003 och som träder i kraft den 1 januari 2004 (RP 72/2002 rd—FvUB 29/2002 rd).

Utskottet föreslår att momentet stryks. Som ersättning för den upphävda hänvisningsbestämelsen har utskottet föreslagit att 1 kap. kompletteras med en ny 1 e § med bestämmelser om översändande av handlingar.

6 §. *Bifogande av fordringsbevis.* Enligt 1 mom. skall ett löpande skuldebrev, en växel eller en check som ligger till grund för betalningsskyldigheten enligt utsökningsgrunden fogas till ansökan i original. Ett vanligt skuldebrev behöver alltså inte fogas till ansökan. Men om verkställighetens tillförlitlighet kräver det eller om gäldenären begär det, skall utmätningssmannen också ta hand om ett enkelt skuldebrev. Om skuldebrevet har förkommit kan utmätningssmannen i alla fall utföra verkställigheten, men då skall gäldenären höras om det inte är onödigt.

Utskottet anser att gäldenären alltid skall höras i en situation där skuldebrevet har förkommit. Därför föreslår utskottet att bisatsen som medger en viss prövning i fråga om att höra gäldenären skall strykas.

11 §. *Fullmakt för ombud.* I paragrafen föreskrivs om skyldighet för ett ombud att förete en fullmakt från sökanden då ombudet ansöker om utsökning.

Utskottet föreslår en rättelse i 1 mom. på grund av den nya terminologin i rättshjälpslagen (257/2002). Benämningen "allmänt rättsbiträde" ändras till "offentligt rättsbiträde".

22 §. *Förättningsplats.* Paragrafen gäller förättningsplatsen för utsökning. Enligt 1 mom. får verkställighetsförrättningen hållas i svarandens eller en utomståendes bostad utan deras medgivande på det sätt som föreskrivs i 49 och 51 §, liksom också annan förrättning om det är nödvändigt för verkställigheten.

Enligt gällande lag är utgångspunkten att verkställighetsförrättningen sker hos gäldenären. Om verkställigheten kan förrättas någon annanstans, till exempel i utmätningssmannens tjänsterum, föreskrivs det särskilt om det.

Enligt grundlagsutskottets utlåtande bidrar inte minst utsökning för att verkställa en privaträttslig fordran till att trygga borgenärens egendomsskydd. Också med tanke på borgenärens rättssäkerhet är det nödvändigt att en dom inte blir utan faktisk effekt, utan att den är effektivt verkställbar av det allmänna. Därmed är verkställighetsåtgärder som gör intrång i hemfriden

acceptabla i syfte att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna. Med hänsyn till utsökningens speciella karaktär som sistahandsförfarande för att verkställa lagbaserade skyldigheter är det också acceptabelt med tanke på 10 § 3 mom. i grundlagen att utsökningsåtgärder får göra intrång också i hemfriden för att offentliga rättsliga fordringar skall kunna drivas in.

Grundlagsutskottet anser att bestämmelsen i 1 mom. om att hålla "en annan förrättning" i bostaden är problematisk i sin öppenhet. Villkoren för gäldenärens klandervärda beteende i motiveringen och inskränkningarna i åtgärden med hänvisning till att den är exceptionell framgår inte av de föreslagna bestämmelserna. Utskottet menar att lagförslaget absolut måste preciseras för att det skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Av lagen måste framgå vilka andra förrättningar som kan hållas i en bostad. Det måste också finnas tillräckligt exakta bestämmelser om villkoren för och begränsningarna i förrättningar i bostäder.

Lagutskottet föreslår med anledning av grundlagsutskottets utlåtande att en interimistisk åtgärd i 1 mom. jämföras med utsökning också när det gäller gäldenärens hemfrid. Vidare föreslår utskottet att momentet kompletteras med ett villkor och att förrättningen skall vara en sådan som avses i lagen, m.a.o. det bör finnas en explicit bestämmelse om en sådan förrättning i utsökningslagen.

Lagutskottet ser det som en omöjlig uppgift att räkna upp alla de förrättningar som det kan vara nödvändigt att hålla hemma hos gäldenären i olika situationer. Det finns en risk för att förteckningen blir ofullständig och att gäldenärens bostad i vissa fall kan bli en ovillkorlig fristad mot verkställighet också när det är nödvändigt att förrättningen genomförs i bostaden för att fullfölja sökandens rättigheter.

I föreslagna 1 kap. 19 § ingår ett krav på tillbörligt förfarande, dvs. att svaranden inte får åsamkas större olägenhet än vad syftet med verkställigheten kräver. Utskottet anser att detta explicita proportionalitetskrav i utsökningslagen i kombination med hänvisningen i bestämmelsen till förrättningar som finns föreskrivna i

utsökningslagen uppfyller kraven på skydd för de grundläggande fri- och rättigheterna.

30 §. Beslutstidpunkt. Enligt 1 mom. skall utmätningssmannen med anledning av en invändning eller ett yrkande utan dröjsmål fatta ett beslut efter det att invändningen eller yrkandet har framställts. Om invändningen eller yrkandet gäller en viss verkställighetsåtgärd eller förrättning, kan utmätningssmannen skjuta upp beslutet till dess åtgärden vidtas eller förrättningen äger rum. Om beslutet ges i förväg, får det inte överklagas separat.

Grundlagsutskottet framhåller i sitt utlåtande att ett beslut som ges i förväg t.ex. om en invändning som rör äganderättsförhållandet till någon egendom dock i vissa fall — som när förberedelserna för ett utmättningsbeslut drar ut på tiden — kan inverka på den enskildes rättigheter och skyldigheter på ett sätt som kräver direkt rättskydd. Sett ur konstitutionell synvinkel vore det klaraste att stryka besvär begränsningen i lagförslaget.

Lagutskottet påpekar att paragrafens 1 mom. avser att säkerställa att en part på ett så tidigt stadium som möjligt kan få förhandsbesked om sin invändning. Men ett ställningstagande i förväg av detta slag ger enligt allmänna processbestämmelser inte upphov till besvär rätt, eftersom det då inte finns någon sådan åtgärd eller något sådant beslut som inverkar på någons rättigheter eller skyldigheter. Besvär över detta slag av förhandsbesked lämnas utan prövning i tingsrätten eftersom det kommer i förtid. Besvär rätten börjar först när ett beslut enligt 10 kap. 1 § i utsökningslagen har fattats i saken och det gäller någons rätt. Besvär förbudet i bestämmelsen är av informativt slag. Det befattar sig inte verklig besvär rätt. Därför anser lagutskottet att det inte är befogat att stryka besvär förbudet.

32 §. Hörande. Enligt paragrafen bör utmätningssmannen ge parterna eller utomstående tillfälle att bli hörda, om ärendet bedöms vara av stor betydelse för dem och hinder för hörandet inte finns.

Med hänvisning till kraven på rättvis rättegång och god förvaltning i 21 § i grundlagen kritiserar grundlagsutskottet i sitt utlåtande bestämmelsen om hörande för att vara för vag. Grundlagsutskottet menar därför att formuleringen av rätten att bli hörd bör förstärkas genom att ordet "stor", som i onödan höjer gränsen för skyldigheten att höra behöriga personer, stryks i paragrafen.

Lagutskottet påpekar att bestämmelsen om hörande i paragrafen kompletterar flera andra bestämmelser om hörande i utsökningslagen. Genom explicita bestämmelser i utsökningslagen har hörande alltid ordnats när det ansetts nödvändigt för rättsskyddet. Det finns ingen orsak att ta in en mycket sträng skyldighet att höra parter i en kompletterande bestämmelse som denna, eftersom det finns en viss risk för att den skapar allvarliga flaskhalsar i utsökningen.

Lagutskottet uppmärksammar att hörandet kompletteras av meddelande om anhängighet till gäldenären, där denne ges tillfälle att bli hörd. Därför är hörande i förväg inte på samma sätt avgörande i utsökningsförfarande som till exempel i domstolen. Till skillnad från domaren har utmätningssmannen en rätt omfattande möjlighet till själv rättelse om ett fel har begåtts. Om det råder oklarhet om nödvändigheten av att höra parter kan utmätningssmannen göra det som en interimistisk åtgärd enligt 3 kap. 18 §. Lagutskottet har gjort en samlad bedömning av bestämmelserna om hörande i propositionen och anser utifrån den att paragrafen inte behöver skärpas.

37 §. *Allmän bestämmelse.* I 1 mom. sägs att delgivningen i utsökningsärenden bygger på lagen om delgivning i förvaltningsärenden, om inte annat föreskrivs i utsökningslagen.

Lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966) upphävs genom den nya förvaltningslagen och bestämmelserna om delgivning tas in i förvaltningslagen i dess 10 kap. Därför bör paragrafen ses över.

Utsökning är till sin natur lagskipning. Delgivningsbestämmelserna i 11 kap. rättegångsbalken lämpar sig dock inte helt naturligt för utsökningsärenden, som saknar den fas som motsva-

rar delgivning av stämning. Förvaltningslagen gäller i sin tur på grund av begränsningen i tillämpningsområdet inte utsökning. Det oaktat anser utskottet att det i utsökningslagen lämpligen bör hänvisas till bestämmelserna om delgivning i förvaltningslagen.

Utifrån detta föreslår utskottet att det beträffande mottagare av delgivning i 1 mom. skall hänvisas till motsvarande bestämmelser i förvaltningslagen, m.a.o. 56—58 §. Där föreskrivs om mottagaren när delgivning skall ske med enskilda personer, sammanslutningar, stiftelser och dödsbon och konkursbon samt myndigheter. Också bestämmelserna om skadeståndsansvar vid försummelse att vidarebefordra delgivning i 68 § i förvaltningslagen lämpar sig för utsökningsärenden och därför vill utskottet hänvisa också till den. Skadeståndsansvaret gäller också en delägare i ett dödsbo som försummat sin skyldighet att underrätta de övriga bodelägarna om delfäendet.

Vidare föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med ett nytt 3 mom. med en bestämmelse om delgivning till utlandet motsvarande 63 § i förvaltningslagen.

40 §. *Bevislig delgivning.* Paragrafens 2 mom. utvidgar kretsen av mottagare för mellanhandsdelgivning enligt den nuvarande lagen om delgivning i förvaltningsärenden och hänvisar i övrigt till samma lag.

Momentet måste ses över på grund av förvaltningslagen. I de nya bestämmelserna om mottagare av mellanhandsdelgivning i förvaltningslagen har gjorts i sak samma ändringar som föreslås i 40 § i den föreliggande propositionen. Därför föreslår utskottet att det i momentet enbart tas in en hänvisning till 61 § i förvaltningslagen. I den ingår bestämmelser om mottagaren av mellanhandsdelgivning, skriftligt delgivningsbevis och den tidpunkt då delgivningen anses ha skett.

42 §. *Delgivning av tredskodom.* I paragrafen föreslås bli bestämt att om utsökningsgrunden utgörs av en tredskodom som inte har delgivits och utmätningssmannen anträffar gäldenären i ut-

sökningens ärendet, skall utmätningsmannen om möjligt se till att tredskodomerna blir delgiven.

I propositionen föreslagna skyldighet för utmätningsmännen att på tjänstens vägnar delge tredskodomar som utsökningsgrund har ansetts viktig i förberedelsefasen eftersom tredskodomar får verkställas direkt efter domen och slutföras utan någon säkerhet. Verkställigheten av en tredskodom förhindras bara om den domstol som behandlar återvinningsansökan förordnar om avbrott.

De sakkunniga som utskottet har hört har ansett att den föreslagna delgivningsskyldigheten för utmätningsmännen är alltför mödosam. En så pass omfattande skyldighet antas orsaka flaskhalsar i utsökningen och den elektroniska kommunikationen.

Paragrafen har visat sig olämplig och därför föreslår utskottet en sådan ändring att delgivning bör ske på begäran av sökanden och i samband med ett utsökningsärende, om det lämpligen gör sig. Om sökanden begär delgivning skall han eller hon ge utmätningsmannen de handlingar som behövs för delgivning.

Regeringen eftersträvar bättre information till gäldenären. Utskottet anser att ett sätt att främja informationen är att blanketterna för meddelande om anhängighet kompletteras med en förklaring om att utmätningen kan slutföras också om en tredskodom inte har vunnit laga kraft. I kommande delreformer av utsökningslagen bör det dessutom utredas om gäldenärens rättsskydd kan förbättras genom utveckling av bestämmelserna om avbrytande av verkställighet.

44 §. Undantag från skyldigheten att ställa säkerhet. Paragrafen innehåller undantagsbestämmelser om borgenärens skyldighet att ställa säkerhet i ett utsökningsärende. Där anges de offentliga samfund och liknande som kan vara borgenärer och som är befriade från skyldigheten att ställa säkerhet.

I 3 kap. 20 § 3 mom. i den gällande utsökningslagen som svarar mot den aktuella paragrafen talas bara om borgenären. Det oaktat förstås uttrycket i praktiken i en vidare bemärkelse. I linje med den ståndpunkt som omfattats i utsök-

ningspraxis föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med att sökanden nämns vid sidan av borgenären. Därmed begränsas befrielse från skyldighet att ställa säkerhet inte bara till verkställighet av en penningfordran utan gäller alla sökande i paragrafen oberoende av den verkställbara förpliktelsens art, dvs. alltså till exempel sökanden i ett vråkningsärende.

49 §. Eftersökning som avser plats. I 2 mom. föreskrivs på vilka villkor utmätningsbar egendom får eftersökas i gäldenärens eller en utomståendes bostad.

Grundlagsutskottet fäster sig vid en utomståendes ställning. Enligt grundlagsutskottets utlåtande är den föreslagna befogenheten för utmätningsmannen olämpligt omfattande och dessutom begränsar den lösa formuleringen om förutsättningarna för eftersökning inte heller tillräckligt noggrant eftersökningen i situationer som är nödvändiga med tanke på verkställigheten. För att lagförslaget på denna punkt skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning måste bestämmelsen om villkoren för eftersökning i en utomståendes bostad preciseras med att eftersökning är ett exceptionellt förfarande för att bestämmelsen skall uppfylla kravet på proportionalitet.

Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår lagutskottet att villkoren för eftersökning skärps för att göra skyddet för hemfriden effektivare. Som villkor för att egendom skall få eftersökas i gäldenärens bostad ställs att utmätningsmannen bör ha grundad anledning att anta att där finns utmätningsbar egendom. Eftersökning i en utomståendes bostad kräver i sin tur synnerligen vägande skäl att anta att det där finns egendom som tillhör gäldenären.

Utmättingspraxis har redan nu utformats så att utmätningsmannen relativt sällan går in i gäldenärens bostad. Bestämmelserna om gäldenärens undantagsrätt som reviderades 1997 har bidragit till detta. De innebär att normalt bostadslösöre är skyddat. Genom skärpning av villkoren för eftersökning säkerställs det på lagnivå att eftersökning i gäldenärens bostad är ett undan-

tag och i en utomståendes bostad ett mycket stort undantag.

Proportionalitetsprincipen i 1 kap. 19 § i utsökningsslagen säkerställer i sin tur att utmätningsmannen inte får eftersöka egendom i gäldenärens eller en utomståendes bostad, om det går att hitta egendom på annat håll.

Lagutskottet föreslår att det faktum att bostaden är en sekundär förrättningsplats bör understrykas genom att bestämmelsen om utmätningsmannens eftersökningsskyldighet och eftersökningsskydd omformuleras. Enligt den ändrade lydelsen räcker det inte att utmätningsmannen inte har kännedom om tillräckligt mycket egendom som ostridigt tillhör gäldenären utan utmätningsmannen skall först aktivt ha eftersökt sådan egendom.

Grundlagsutskottet anser att det för eftersökning av egendom i bostaden bör förutsättas i någon mån klandervärdt beteende från gäldenärens sida. På grund av detta framhåller lagutskottet att gäldenären i regel får ett meddelande om anhängighet i utsökningssaken. I meddelandet ingår en uppmaning att iaktta förpliktelsen i utsökningssaken och en uppmaning att ta kontakt. Om gäldenären inte följer uppmaningen eller tar kontakt skall verkställigheten trots detta kunna genomföras. Villkoret med klandervärdt beteende är problematiskt eftersom det att gäldenären inte betalar sina skulder som är i utsökning vanligen beror på betalningssvårigheter snarare än klandervärdt beteende. Om bara det anses som klandervärdt beteende att gäldenären inte betalar och inte frivilligt släpper in utmätningsmannen i sin bostad, tillför klandervärdighetsvillkoret ingenting nytt till bedömningen av saken.

Det bör också noteras att i vissa fall är verkställighet utan föregående meddelande om anhängighet nödvändigt för att tillgodose sökandens rättigheter. Så är fallet till exempel vid verkställighet av en interimistisk säkringsåtgärd utan att höra parten. Då gäller det ofta att handla snabbt utan att det är fråga om klandervärdt beteende från motparten. Sökanden kan ha ett avsevärt ekonomiskt intresse i saken. Trots att det är mycket exceptionellt med snabba åtgärder i gäl-

denärens bostad, bör det vara möjligt när åtgärderna är nödvändiga.

Utskottet menar att de föreslagna ändringarna och de övriga rättsskyddsgarantierna i propositionen på det hela taget är adekvata med tanke på skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna utan att gäldenärens klandervärda beteende behöver läggas till som ett villkor i bestämmelsen.

50 §. Eftersökning som avser person. Enligt paragrafen får utmätningsmannen uppmana gäldenären att överlämna egendom av mer än obetydligt värde som han bär på sig eller i sina kläder och att då använda behövliga maktmedel för att bryta motståndet med de begränsningar som föreskrivs i 83 §.

Paragrafen är betydelsefull med tanke på vars och ens personliga integritet som tryggas i 7 § i grundlagen. Enligt 7 § 3 mom. i grundlagen får den personliga integriteten inte kränkas och ingen berövas sin frihet godtyckligt eller utan laglig grund. Lagutskottet har ingenting att anmärka på i fråga om paragrafen men uppmärksammar i alla fall de synpunkter som grundlagsutskottet anför i sitt utlåtande.

Grundlagsutskottet påpekar att villkoret för kroppsvisitation enligt paragrafen är att gäldenären inte har hörsammat utmätningsmannens uppmaning att överlämna egendom av mer än obetydligt värde och att utmätningsmannen vet eller har grundad anledning att anta att gäldenären bär sådan egendom på sig eller i sina kläder och att utmätningsmannen inte känner till tillräckligt med annan egendom som ostridigt tillhör gäldenären. Egendomen bör kunna tas om hand utan att det kränker gäldenärens personliga integritet. Grundlagsutskottet understryker att det av 7 § i grundlagen och förbudet att kränka den personliga integriteten följer att utmätningsmannens befogenhet bara sträcker sig så långt som till gäldenärens ytterkläder och föremål som han synligt bär på sig. Tillämpad på detta sätt inskränker befogenhetsbestämmelsen i tillräcklig grad också utmätningsmannens rätt att självständigt använda maktmedel.

51 §. *Eftersökande och omhändertagande av utredningsmaterial.* Enligt paragrafens 1 mom. gäller vad som föreskrivs i 49 § i tillämpliga delar även eftersökande av utredningsmaterial som behövs i ett utskökningsärende.

Enligt gällande 3 kap. 32 a § är utmätningsmannen skyldig i ett ärende som gäller en invändning eller ett yrkande skaffa fram utredning om detta lämpligen kan göras i utmätningsförfarandet. Denna bestämmelse kan emellertid inte tillämpas på direkt eftersökning av egendom. I takt med att utmätningsbar egendom i allt större utsträckning övergår från konkreta föremål till inkomster och fordringar, är det viktigaste ofta att hitta sådan utredning genom vilken man kan påvisa denna typ av egendom.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att förslaget inte på denna punkt motsvarar de krav på exakthet och noggrannhet som ställs på en lag som inskränker skyddet för hemfriden. Därmed blir också kravet på åtgärdernas proportionalitet bristfälligt uppfyllt. Problemet med bestämmelsen har åtminstone delvis med hänvisningstekniken i förslaget att skaffa. Grundlagsutskottet anser därför i sitt utlåtande att paragrafens bestämmelser om eftersökning av utredningsmaterial måste preciseras för att lagförslaget skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. I lagen bör föreskrivas tillräckligt utförligt om villkoren för eftersökning och om åtgärdens subsidiära karaktär t.ex. så att eftersökning företas i bostaden bara om det på grund av de uppgifter som gäldenären lämnat eller någon annan tillgänglig utredning är bristfälliga och om eftersökningen är nödvändig för att utreda förekomsten av utmätningsbar egendom.

Enligt utredning till lagutskottet kan det i det praktiska utmätningsarbetet vara svårt att göra skillnad mellan utredningsmaterial och utmätningsobjekt. Utmätningsobjekt som inte finns i form av ett fysiskt föremål t.ex. bankkort, immaterialarättigheter och motsvarande objekt framgår i allmänhet endast av vissa speciella handlingar och motsvarande material. För att tillgodose sökandens rättigheter är det ofta av avgörande betydelse att utmätningsmannen får utredningsmaterialet i sin besittning.

Utskottet föreslår att förutsättningen i paragrafens 1 mom., dvs. att utredningsmaterialet skall behövas i ett utskökningsärende, ändras så att utredningsmaterialet nödvändigt behövs i ärendet, dvs. så att det jämföras med själva utmätningsobjektet. Detta är viktigt för att verkställigheten skall ge resultat.

De i 49 § föreslagna skärptare villkoren som gäller utmätningsbar egendom bör också gälla utredningsmaterial. Följaktligen är utmätningsmannen alltid skyldig att först leta efter utredningsmaterial på annat ställe än hemma hos gäldenären.

60 §. *Sättet för utförande av utskökningsutredning.* Enligt paragrafens 1 mom. kan närvaron av ett biträde förbjudas eller villkor för närvaron ställas om biträdets närvaro kännbart försvårar verkställigheten.

I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet att det inte finns skäl att begränsa användningen av biträde utifrån myndighetens antaganden. Från bestämmelsen bör därför strykas orden "om det finns skäl att anta att".

Lagutskottet föreslår att momentets ordalydelse justeras så att man inte hänvisar till utmätningsmannens antagande. Bedömningskriterierna blir då något mera objektiva även om det alltid är fråga om utmätningsmannens lägesbedömning.

64 §. *Allmän bestämmelse.* I paragrafen ingår allmänna förutsättningar för när utmätningsmannen kan begära uppgifter av en utomstående. En förutsättning är att utmätningsmannen anser att uppgifterna är nödvändiga för verkställigheten i ett enskilt utskökningsärende. I paragrafens sista mening hänvisas till möjligheten att lämna uppgifter till utmätningsmannen genom en teknisk anslutning.

Grundlagsutskottet understryker att utmätningsmannen kan få uppgifter på detta sätt bara om det har föreskrivits i lag om rätt för utmätningsmannen att få eller för den som lämnar ut uppgifter att lämna uppgifter via en teknisk anslutning. Dessutom anser utskottet att paragrafens första mening ("...om han anser...") skall

justeras så att bedömningen sker utifrån objektiva grunder.

Lagutskottet föreslår att paragrafen ändras så att de objektiva bedömningskriterierna nämns först och att i följande mening konstateras att det är utmätningssmannen som bedömer hur nödvändiga uppgifterna är. Sistnämnda justering är nödvändig eftersom det i utmätningsspraxis har förekommit oenighet mellan vissa utomstående parter och utmätningssmannen om vem som skall avgöra om uppgifterna är nödvändiga i det aktuella utskökningsärendet. Utmätningssmannen handlar under tjänsteansvar och formuleringen i propositionen åsidosätter inte besvärshöret.

Utskottet föreslår dessutom att det av bestämmelsen skall framgå tydligare att en utomstående får använda teknisk anslutning för att lämna uppgifterna. Utmätningssmannen skall se till att det avtalas om att uppgifterna lämnas genom en sådan teknisk anslutning som uppfyller kraven på datasekretess.

70 §. Förundersökningsmyndigheter och vissa andra myndigheter samt domstolar. Paragrafen gäller vissa myndigheters rätt att få uppgifter av utmätningssmannen.

Utskottet har i paragrafens 1 mom. 4 punkten kompletterat lagrummet med författningsnumret på lagen om säkerhetsutredningar. Dessutom föreslår utskottet att paragrafens 2 mom. ändras så att den motsvarar de ändringar som utskottet nedan föreslår i 73 §.

73 §. Förbud mot utlämnande av vissa uppgifter. I paragrafen begränsas utmätningssmannens rätt att lämna ut uppgifter som han eller hon fått bl.a. av personer i vittnesställning samt av gäldenären själv, ifall de sistnämnda uppgifterna kan leda till att gäldenären riskerar åtal.

Fler av de sakkunniga som utskottet har hört har uttryckt sin oro över att begränsningsbestämmelserna i propositionen kan betraktas som relativt villkorlösa. En sträng tolkning kan leda till att det tillgängliga rättegångsmaterialet i utskökningsbesvär och verkställighetskonflikter blir snävare än det ursprungliga material som utmätningssmannen hade tillgång till.

Skyddet av uppgiftslämnaren i form av bestämmelser om dennes rätt att vägra vittna och därmed utsätta sig för risk för att bli åtalad är viktiga människorätts- och rättssäkerhetsfrågor. Skyddet får emellertid inte vara så långtgående att det utgör ett hinder för att avgöra en sådan rättegång eller ett sådant besvärshöret där de ovan nämnda principerna inte är äventyrade.

Med stöd av detta föreslår utskottet att bestämmelserna om förbud mot utlämnande av vissa uppgifter justeras så att de begränsar utmätningssmannens rätt att lämna sådana uppgifter bara i vissa förfaranden, där uppgiftslämnaren behöver skydd. Ett sådant förfarande där vittnet behöver skydd kan vara t.ex. en återvinningsrättegång. Vid rättegångar där uppgiftslämnaren enligt rättegångsbalken kan vägra vittna eller är skyldig att vägra vittna får inte heller utmätningssmannen lämna uppgifter eller orsaka en situation där det uppstår en konflikt med bestämmelserna om bevisning.

På samma sätt föreslår utskottet att förbud mot att lämna ut uppgifter som erhållits av gäldenären begränsas till att endast gälla sådana förfaranden där det finns risk för åtal. Utmätningssmannen får således inte lämna sådana uppgifter till åklagar- eller förundersökningsmyndigheterna eller yppa dem under en brottmålsrättegång. Däremot kan uppgifterna användas t.ex. i ett ärende som gäller t.ex. utskökningsbesvär, verkställighet eller återvinning. I 91 § finns ett förbud för sökanden att använda sådana uppgifter i syfte att åtal väcks mot gäldenären. Av principerna i den Europeiska människorättskonventionen följer att åklagar- och förundersökningsmyndigheterna inte får använda sådana uppgifter som en gäldenär har lämnat till utmätningssmannen för att kunna väcka åtal mot gäldenären även om de har fått vetskap av uppgifterna t.ex. via rättegångsmaterialet.

Som en teknisk ändring föreslår utskottet dessutom att punkterna 1 och 2 i paragrafens 1 mom. om vittne slås ihop. Förbudet i propositionens 4 punkt att lämna ut uppgifter om utomståendes missbruk förblir ett absolut förbud som gäller alla typer av förfarande.

Av dessa ändringar följer att från paragrafens 1 mom. också kan slopas bestämmelsen om att uppgifterna oavsett begränsningarna kan lämnas till en annan utskökningsmyndighet. Om utskökningsmyndighetens rätt att få uppgifter föreskrivs i 1 kap. 27 § 2 mom. och 3 kap. 69 § utskökningslagen.

77 §. Besvärshöjning. Enligt paragrafen får ändring i utmätningens beslut om vitesföreläggande inte sökas genom besvär.

I sitt utlåtande understryker grundlagsutskottet att föreläggande av vite är ett sådant beslut om den enskildes rättigheter och skyldigheter enligt 21 § 1 mom. i grundlagen som han eller hon bör få behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan. Besvärshöjningen måste därför strykas för att lagförslaget skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår lagutskottet att ändringssökande tillåts och därav föranledda ändringar görs både i paragrafen och dess rubrik. Samtidigt konstaterar lagutskottet att besvärshöjningen inte kan ge den som är skyldig att lämna ut uppgifter rätt att låta bli att lämna uppgifter då utmätningens man kräver dem. I annat fall skulle utmätningens manns rätt att få uppgifter urvattnas klart. Med tanke på att utskökningslagen skall ge konkreta resultat och med avseende på sökandens rättigheter är det i dagens samhälle mycket viktigt att utmätningens man har rätt att få uppgifter. Utskottet föreslår därför att till paragrafen fogas en bestämmelse om att ändringssökandet inte framskjuter skyldigheten att iaktta utmätningens manns föreläggande.

Om skyldigheten att lämna uppgifter emellertid är oklar och ett uppskjutande av uppgiftslämnningen inte orsakar fara för skingring eller väsentligt försvårar verkställigheten skall utmätningens man i enlighet med principerna i 1 kap. 19 § om tillbörligt förfarande uppskjuta lämnandet av uppgifterna eller föreläggandet av vite och därmed möjliggöra en riskfri besvärshöjning. Det är domstolens sak att pröva om verkställig-

heten skall avbrytas i fråga om skyldigheten att lämna uppgifter eller inte.

79 §. Förutsättningar för utdömande av vite. Enligt paragrafens 2 mom. kan vite dömas ut även om den utskökningsgrund genom vilken vitet har förlagts inte har vunnit laga kraft.

Utskottet föreslår att i momentet görs den ändring som följer av den ovan föreslagna ändringen i 3 kap. 77 §, enligt vilken domstolen kan döma ut vitet utan att invänta laga kraft för utmätningens manns föreläggande beslut. Detta är en förutsättning för att vite skall vara ett effektivt tvångsmedel.

83 §. Maktmedel mot person. Enligt paragrafen får utmätningens man om han möter på motstånd använda sådana maktmedel som behövs för att bryta motståndet. Detta skall dock ske inom de gränser som paragrafen uppställer.

Riksdagen godkände den 30 januari 2003 en lag om ändring av strafflagens allmänna lärar (RP 44/2002 rd — LaUB 28/2002 rd). I lagen ingår nya bestämmelser om överskridning vid användning av maktmedel. Eftersom strafflagsändringen är avsedd att träda i kraft före ändringen av utskökningslagen föreslår utskottet att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. med en hänvisning till nämnda bestämmelser i strafflagen.

87 §. Återvinningstalan när utskökningsärendet inte längre är anhängigt. Paragrafen gäller tiden för anhängiggörande av en återvinningstalan. Enligt paragrafens 2 mom. börjar fristen när avvitringsinstrumentet ges in till domstolen.

Efter att regeringens proposition avläts har utskökningslagen ändrats till följd av ändringar i annan lagstiftning. Ändringen innebär att avvitringsinstrument inte längre lämnas till domstolen utan till magistraten. Utskottet föreslår att momentet ändras så att det motsvarar den lag (930/2002) om detta som träder i kraft den 1 mars 2002.

91 §. Information till sökanden. I paragrafen föreskrivs om vilka uppgifter utmätningens man får lämna ut till sökanden.

Utskottet föreslår att paragrafen ändras till följd av den justering som ovan föreslås i 3 kap. 73 §. Syftet med ändringarna är förutom att samordna dem också att säkerställa sökandens rätt till tillräckliga uppgifter och att förhindra att bestämmelserna om förbud att vittna liksom också människorättsprinciperna inte kringgås. Enligt dessa behöver ingen utsätta sig själv för risken att åtalas.

100 §. Liten restfordran. I paragrafen föreskrivs att genom förordning av statsrådet att det penningbelopp som, om det underskrids, inte behöver indrivnas.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att bemyndigandena att utfärda förordningar lämnats öppna i förslaget till utsökningslag på ett problematiskt sätt med tanke på det som bestäms om området för lag i 80 § 1 mom. i grundlagen. Där sägs att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag skall utfärdas genom lag. Det föreslagna bemyndigandet gäller borgenärens rätt att få betalning av de medel som inlutit vid utsökningen och därför är det nödvändigt att komplettera bemyndigandebestämmelserna med uttryck som ger dem som utfärdar förordningar begränsad prövningsrätt t.ex. i fråga om hur små belopp i bestämmelserna får vara.

För att precisera bemyndigandebestämmelsen föreslår utskottet att paragrafen ändras så att det belopp som lämnas oindrivet skall vara ringa.

4 kap. Om utmätning

15 §. Enligt paragrafens 2 mom. kan utmätningssmannen ge sökanden ett hinderintyg ifall han gör den bedömningen att av gäldenärens egendom inte skulle inflyta det minimibelopp som fastställts genom förordning av statsrådet. Avsikten med momentet är att förhindra att sådana belopp kommer in genom utmätning som skulle resultera i obetydligt små andelar.

Grundlagsutskottet anser att också denna bestämmelse är öppen på ett problematiskt sätt med beaktande av 80 § 1 mom. i grundlagen.

Lagutskottet föreslår att till momentet läggs ordet "ringa", varmed minimibeloppet definieras. Utskottet föreslår motsvarande ändring ovan i 3 kap. 100 §.

6 kap. Om redovisning och fördelning av vad till följd av utmätning inlutit

23 §. Paragrafens 1 mom. gäller kravet på inlutit minimibelopp vid utdelning.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande kritiserat denna paragraf mot bakgrunden av 80 § i grundlagen. För att precisera bestämmelsen föreslår lagutskottet att också till detta moment läggs ordet "ringa". Ändringen motsvarar de ändringar som föreslagits ovan i 3 kap. 100 § och 4 kap. 15 §.

Ikraftträdelsebestämmelsen

Enligt propositionen skall lagen träda i kraft den 1 mars 2003. Ikraftträdelsepunkten hänger samman med ibruktagandet av utsökningens nya informationssystem. De nya bestämmelserna kan därför inte träda i kraft förrän informationssystemet har tagits i bruk. Enligt vad utskottet har erfarit kommer ibruktagandet av informationssystemet emellertid att fördröjas med ett år. Utskottet föreslår därför att ikraftträdelsebestämmelsen ändras så att lagen träder i kraft den 1 mars 2004.

Med hänvisning till det som sagts i den allmänna motiveringen anser utskottet att bestämmelserna om verkställbarheten av utsökningsgrunder som hänför sig till den ekonomiska regressionen inte kan ändras. Den frist som nämns i momentet bibehålls därför varvid utsökningsgrunder som har givits före den 1 mars 1993 har förlorat sin betydelse som utmätningssgrund antingen från början av mars 2008 eller från början av mars 2013, beroende på fordrans natur.

Hänvisningen i ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. till 2 kap. 24 och 25 § måste på grund av den nya 26 § ändras till en hänvisning till alla dessa paragrafer.

Den föreslagna bestämmelsen i ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. enligt vilken 3 kap. 5 § 2 mom. tillämpas först från den 1 januari 2004 blir överflödiga på grund av att lagens ikraftträdande

framskjuts. Utskottet föreslår därför att mening-
en stryks.

2. Lag om ändring av 2 och 3 § lagen om in- drivning av skatteavgifter i utsökningsväg

2 §. Enligt paragrafen tillämpas utsökningsla-
gen också vid utsökning av offentlighetsrättslig for-
dran, om inte något annat förskrivs i denna lag el-
ler förordning av statsrådet som utfärdats med
stöd av denna lag.

I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet subsi-
diaritetsklausulen i paragrafen vara vilseledan-
de eftersom där hänvisas till möjligheten att ge-
nom förordning utfärda bestämmelser som avviker
från utsökningslagen. Hänvisningen borde
därför strykas.

Lagutskottet föreslår att ur paragrafens stryks
orden "eller i förordning av statsrådet som utfär-
dats med stöd av denna lag".

3 §. Enligt paragrafen görs ansökan om utsök-
ning av fordran på det sätt som föreskrivs i 3
kap. utsökningslagen. I paragrafen finns dessut-
om kompletterande bestämmelser om ansök-
ningshandlingarna.

Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras
med ett nytt 2 mom., enligt vilket ett penning-
eller kreditinstitut, indrivningsföretag eller ett an-
nat ombud inte i ett skatteutsökningsärende kan
uppträda som sökande på uppdrag av borgenä-
rerna. Motsvarande bestämmelse finns i 2 § skat-
teutsökningsförordningen. Eftersom det är fråga
om en för rättsskyddet viktig bestämmelse anser
utskottet att det till följd till ändringen ovan i 2 §
är skäl att ta in bestämmelsen i lag.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Utskottet föreslår
att ikraftträdelsebestämmelsens 1 mom. ändras
så att lagen träder i kraft den 1 mars 2004.

3. Lag om ändring av 1 § förordningen om preskription i fordringsmål och om offentlig stämning på borgenärer

Riksdagen godkände den 11 januari 2003 med
stöd av regeringens proposition RP 178/2002 rd

en lag om preskription av skuld, som är avsedd
att träda i kraft från början av 2004. Genom pre-
skriptionslagen upphävs den preskriptionsför-
ordning som avses i det tredje lagförslaget.

Utskottet föreslår att lagförslaget förkastas
eftersom det blivit obehövligt.

Utskottet fäster ändå uppmärksamhet vid den
nya preskriptionslagens övergångsbestämmelse
enligt vilken preskriptionen av en skuld avbryts
vid lagens ikraftträdande på det sätt som avses i
11 § om ett ärende som gäller skulden är an-
hängigt då lagen träder i kraft. I anhängiga ut-
sökningsärenden förutsätts emellertid ytterligare
att gäldenären har underrättats om borgenä-
rens yrkande eller att preskriptionen på annat
sätt har avbrutits genom utsökningsförfarande
innan skulden på annat sätt preskriberas. I ut-
sökningsärenden avbryts således inte preskription-
en automatiskt.

4. Lag om ändring av 11 § och 24 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

24 §. *Sekretessbelagda myndighetshandlingar.*
I paragrafens 1 mom. under punkt 23 föreslås be-
stämmelser om offentlighet i fråga om utsök-
ningsmyndighetens handlingar som inte har in-
förts i utsökningsregistret. Enligt bestämmelsen
skall handlingar som innehåller uppgifter om en
persons årsinkomst eller totala förmögenhet el-
ler inkomster och förmögenheter som ligger till
grund för stöd eller förmåner eller som annars
beskriver hans ekonomiska ställning hållas hem-
liga.

Avsikten är att offentlighetslagens bestäm-
melse skall gälla erhållande av sådana uppgifter
som behövs för att kontrollera lagligheten i ut-
sökningsförfaranden och i utmätningsmännens
verksamhet. Offentligheten i fråga om gälde-
narsuppgifter om fysiska personer begränsar sig
däremot till de offentliga intyg som avses i 1
kap. 31 § utsökningslagen.

Utskottet föreslår att sekretessbestämmelsen
förtydligas så att det på ett entydigt sätt framgår
att samma sekretessbestämmelser gäller uppgif-
ter oberoende av om de är införda i utsöknings-
registret eller någon annan handling. I lagrum-

met bibehålls den uttryckliga bestämmelsen om att en utskökningsutredning i sin helhet är sekretessbelagd.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Också i detta lagförslag måste ikraftträdelsebestämmelsen justeras så att lagen träder i kraft den 1 mars 2004.

5. Lag om ändring av lagen om utskökningsavgifter

Ikraftträdelsebestämmelsen. Ikraftträdelsebestämmelsen har justerats så att lagen träder i kraft ett år senare, dvs. den 1 mars 2004.

Enligt regeringens proposition bestäms in-
drivningen av redovisningsavgift beroende på om utmätningen har gjorts före lagens ikraftträdande eller inte. Enligt utredning till utskottet kan detta orsaka fel då det i redovisningsskedet för de enskilda ärenden skall preciseras när utmätning har verkställts. Utskottet föreslår därför att till ikraftträdelsebestämmelsen fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket ny redovisningsavgift börjar uppbäras först ett halvår efter att lagen har trätt i kraft. Enligt utskottets uppfattning drar alla parter nytta av att bestämmelserna om redovisningsavgiften preciseras.

Lagförslagen 6—11

I samtliga lagförslag har ikraftträdelsebestämmelsen ändrats så att lagstiftningen träder i kraft senare.

12. Lag om ändring av 6 och 25 § konkursstadgan

6 och 25 §. I båda paragraferna ingår en hänvisning till 2 kap. 24 och 25 § utskökningslagen.

Utskottet har föreslagit att till 2 kap. i utskökningslagen fogas en ny 26 § som hör till samma helhet som 24 och 25 §. Utskottet föreslår att hänvisningsbestämmelserna i dessa paragrafer justeras så att de också gäller den nya 26 §.

Ikraftträdelsebestämmelsen. I denna bestämmelse har gjorts motsvarande ändring som i de andra lagarna i denna proposition, dvs. så att lagen träder i kraft den 1 mars 2004.

Motionerna

I de lag- och åtgärdsmotioner som utskottet har behandlat föreslås olika åtgärder för att underlätta utskökningsgäldenärernas ställning. De föreslagna åtgärderna avviker i viss mån från förslagen i propositionen. Eftersom utskottet förordar regeringens förslag, föreslår det att lag- och åtgärdsmotionerna förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår lagutskottet

att det tredje lagförslaget förkastas,

att lagförslagen 1, 2 och 4—12 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att lagmotionerna LM 4/1999 rd och LM 28/1999 rd förkastas,

att åtgärdsmotion AM 77/2002 rd förkastas och

att ett utlåtande godkänns (Utskottets förslag till utlåtande).

*Utskottets ändringsförslag***1.****Lag****om ändring av utsökningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i utsökningslagen av den 3 december 1895 (37/1895) 1 kap. 8 § och 5 kap. 53 §, av dessa lagrum 1 kap. 8 § sådan den lyder i lagarna 197/1996 och 447/2001,
ändras 1 kap. 1 § och mellanrubriken före den, 2 §, 5 § 1—3 och 7 punkten, 15 § och mellanrubriken före den samt 16 och 17 §, 3 kap., 6 kap. 23 §, 8 kap. 6 och 9 § samt 9 kap. 11 § 1 mom. och 15 § 2 mom.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 1 kap. 1 § och mellanrubriken före den, 2 §, 15 § och mellanrubriken före den samt 16 och 17 §, 8 kap. 9 § samt 9 kap. 11 § 1 mom. och 15 § 2 mom. i nämnda lag 197/1996, 1 kap. 5 § 1 punkten i lag 481/1999 samt 2, 3 och 7 punkten samt 8 kap. 6 § i lag 792/1996, 3 kap. jämte senare ändringar samt 6 kap. 23 § i lag 1586/1992, samt
fogas till 1 kap. nya 1 a—1 e §, en ny mellanrubrik före 2 §, nya 2 a och 18—35 § och en ny mellanrubrik före 24 och 30 §, till lagen ett nytt 2 kap. i stället för det 2 kap. som upphävts genom lag 1055/1991, till 4 kap. nya 3 a och 13 a §, till kapitlets 15 § ett nytt 2 mom. och till 17 § ett nytt 2 mom., till 5 kap. 49 §, sådan den lyder i lagarna 168/1925 och 658/1987, ett nytt 3 mom., till lagen ett nytt 6 a kap., till 8 kap. 8 § ett nytt 2 mom., till 9 kap. 5 §, sådan den lyder i nämnda lag 197/1996, ett nytt 2 mom., till 11 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 4 mom., till 15 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 3 mom. och till 18 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 3 mom., till 10 kap. 8 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 2 mom. samt till lagen ett nytt 11 kap. som följer:

1 kap.
Allmänna stadganden

Tillämpningsområde och definitioner

1 och 1 a—1 c §
 (Som i RP)

1 d §

Elektroniskt meddelande (utesl.)

Om inte annat bestäms i denna lag gäller i fråga om elektroniska meddelanden det som föreskrivs i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Om det är oklart vem som är avsändare av ett elektro-

niskt meddelande, skall utmätningsmannen försäkra sig om meddelandets riktighet.
 (2 och 3 mom. *utesl.*)

1 e § (Ny)

Sändande av handling

En handling får sändas till utsökningsmannen per post på avsändarens ansvar.

Som ankomstdag betraktas den dag då handlingen har kommit till utsökningsmannens verksamhetsställe eller postbox eller då utmätningsmannen har tillställts ett meddelande om att försändelsen har kommit in till ett postföretag.

Om det har bestämts en tidsfrist för inlämnande av handlingen, skall avsändaren se till att handlingen kommer in till myndigheten inom tidsfristen.

Utsökningsmyndigheter

2, 2 a och 5 §
(Som i RP)

Jäv och krav på tillbörligt förfarande

15—18 §
(Som i RP)

19 §

Krav på tillbörligt förfarande

Utmätningssmannen skall i sina tjänsteålganden förfara sakligt och opartiskt. Verkställighetsuppgifterna skall utföras snabbt, effektivt och ändamålsenligt utan att svaranden eller utomstående åsamkas större olägenhet än vad syftet med verkställigheten kräver. Utmätningssmannen skall främja svarandens egen aktivitet och försonlighet mellan parterna på behörigt sätt i utsökningsärendet (*utesl.*).

20—23 §
(Som i RP)

Utsökningsregister

24—29 §
(Som i RP)

Registeruppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter

30 och 31 §
(Som i RP)

32 §

Rätt att få information för kreditupplysningsverksamhet

(1 och 2 mom. som i RP)

Om en fordran som avses i 1 eller 2 mom. blir helt indriven vid utsökning efter det att uppgifterna om den har getts ut, skall utmätningssmannen på gäldenärens begäran underrätta den som bedriver kreditupplysningsverksamhet om sa-

ken. Om utsökningsgrunden upphävs (*utesl.*), skall utmätningssmannen på begäran underrätta den som bedriver kreditupplysningsverksamhet om saken för avlägsnande av registeranteckningarna. *Samma förfarande skall iakttas om det framgår att utsökningen av någon annan anledning varit ogrundad.*

(4 mom. som i RP)

33 och 34 §
(Som i RP)

35 §

Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

Justitieministeriet kan besluta om inrättande av en teknisk anslutning och om utlämnande av uppgifter ur utsökningsregistret med hjälp av den, om den som tar emot uppgifterna enligt lag har rätt att av utsökningsmyndigheterna få uppgifter i elektronisk form. *Innan en sådan teknisk anslutning öppnas skall den som tar emot uppgifterna lägga fram en utredning om att uppgifterna kommer att skyddas på behörigt sätt.*

2 kap.

Utsökningsgrunder*Utsökningsgrund som förutsättning för verkställighet*

1 och 2 §
(Som i RP)

Domars laga kraft

3—12 §
(Som i RP)

Förordnande om avbrott och återkallande av verkställighet

13—15 §
(Som i RP)

16 §

*Borgenärens återbetalnings- och återställnings-
skyldighet*

(1 mom. som i RP)

På lyfta penningbelopp skall betalas ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982). Räntan räknas från den dag då medlen inkom till utmätningssmannen till dess att en månad har förflutit från den dag då den senare domen gavs eller medlen därefter har återbetalats. Efter nämnda tid skall ränta betalas enligt 4 § 1 mom. räntelagen.

17 §

(Som i RP)

Verkställbarhet för andra utsökningsgrunder

18—21 §

(Som i RP)

Kvittning

22 och 23 §

(Som i RP)

Tidsfrist för verkställbarheten

24 och 25 §

(Som i RP)

26 § (Ny)

Förlängning av tidsfristen

Borgenären kan väcka talan i domstol mot gäldenären och yrka på förlängning av den tidsfrist som nämns i 24 § 1 mom. Domstolen kan bestämma att tidsfristen förlängs med 10 år räknat från den tidpunkt då den ursprungliga tidsfristen löpte ut, om gäldenären under den ursprungliga tidsfristen i väsentlig utsträckning har överfört tillgångar till utlandet eller på annat sätt väsentligt försvårat borgenärens möjligheter att få betalning och förlängningen inte kan anses oskälig för gäldenären. Talan skall väckas se-

nast inom två år från utgången av den ursprungliga tidsfristen. En dom genom vilken tidsfristen har förlängts är omedelbart verkställbar om inte fullföljdsdomstolen förbjuder eller avbryter verkställigheten.

3 kap.

Allmänna bestämmelser om förfarandet*Anhängiggörande av utsökningsärenden*

1 §

Ansökan om utsökning

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. *utesl.*)

2—5 §

(Som i RP)

6 §

Bifogande av fordringsbevis

Ett löpande skuldebrev, en växel eller en check som ligger till grund för betalningsskyldigheten enligt utsökningsgrunden skall fogas till ansökan i original. Om verkställighetens tillförlitlighet kräver det eller om gäldenären begär det, skall utmätningssmannen även ta hand om ett enkelt skuldebrev. Utmätningssmannen kan utföra verkställigheten även om ett enkelt skuldebrev har förkommit eller om det av andra orsaker inte kan fogas till ansökan. Gäldenären skall då höras före verkställigheten (*utesl.*).

(2 mom. som i RP)

7—9 §

(Som i RP)

Ombud och biträde

10 §

(Som i RP)

11 §

Fullmakt för ombud

En advokat, ett *offentligt* rättsbiträde samt det ombud som en informatiossystemsökande har uppgett i sin ansökan får företräda sin huvudman utan fullmakt, om inte utmätningsmannen bestämmer annat. Andra ombud skall förete en av huvudmannen undertecknad fullmakt, om inte rätten att vara ombud kan anses vara otvivelaktig. För att lyfta medel eller omhändertaga egendom skall alla ombud ha en fullmakt som uttryckligen berättigar till detta eller denna rätt anges i informatiossystemansökan.

(2 och 3 mom. som i RP)

12 §

(Som i RP)

Gäldenärsbaserad behandling av utsökningsärenden

13—15 §

(Som i RP)

Samarbete mellan utmätningsmän

16 och 17 §

(Som i RP)

Interimistiska åtgärder

18—20 §

(Som i RP)

Verkställighetsförrättning

21 §

(Som i RP)

22 §

Förrättningsplats

Om inte annat föreskrivs, hålls verkställighetsförrättningen i utmätningsmannens tjänsterum, på den plats där egendomen finns, på den plats som är föremål för förrättningen eller i någon annan lokal eller på någon annan plats som utmätningsmannen anser vara lämplig. Utmättningsförrättningen kan *hållas och en interimistisk åtgärd utföras* utan medgivande av svaranden eller en utomstående (*utesl.*) i dennes bostad i enlighet med vad som bestäms i 49 och 51 §, liksom även en annan förrättning *som avses i denna lag*, om detta är nödvändigt för verkställigheten.

(2 mom. som i RP)

23—27 §

(Som i RP)

Utmättningsmannens beslut

28—31 §

(Som i RP)

Hörande och meddelanden

32—36 §

(Som i RP)

Delgivning av handlingar

37 §

Allmän bestämmelse

Om inte annat föreskrivs i denna lag, skall på mottagare av delgivning i tillämpliga delar iaktas det som föreskrivs i 56—58 och 68 § förvaltningslagen (/). Vid delgivningen skall sörjas för att sekretessbelagda uppgifter hålls hemliga.
(2 mom. som i RP)

Delgivning i utlandet sker enligt denna lag eller enligt lagstiftningen i den främmande stat där delgivningen sker, om inte annat följer av för Finland bindande internationella överenskommelser och förpliktelser. (Nytt 3 mom.)

38 och 39 §

(Somi RP)

40 §

Bevislig delgivning

(1 mom. som i RP)

Om delgivning enligt 41 § inte lyckas inom en med hänsyn till ärendet skäligen tid, skall handlingen delges genom mellanhandsdelgivning med iakttagande i tillämpliga delar av 61 § förvaltningslagen.

(3 mom. som i RP)

41 §

(Som i RP)

42 §

Delgivning av tredskodom

Om det är lämpligt skall utmätningssmannen i samband med verkställigheten på begäran av sökanden delge svaranden en kopia av en till ansökan fogade tredskodom som inte har vunnit laga kraft eller en sådan tredskodom som enligt en anteckning i domen inte behöver fogas till utsökningsansökan.

Säkerhet

43 §

(Som i RP)

44 §

Undantag från skyldigheten att ställa säkerhet

Säkerhet krävs inte, om sökanden eller borgenären är ett offentligt samfund eller en offentlig-rättslig inrättning, ett egendomsförvaltningsbolag enligt lagen om statens säkerhetsfond (379/1992) eller ett sådant kreditinstitut eller en sådan försäkringsanstalt vars soliditet är underställd offentlig tillsyn i Finland eller någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller om gäldenären är Pensionskyddscentralen. Utmätningssmannen har dock rätt att vid behov kräva säkerhet av ett kreditinstitut eller en försäkringsanstalt.

45—47 §

(Som i RP)

Eftersökande av egendom och utredningsmaterial

48 §

(Som i RP)

49 §

Eftersökning som avser plats

(1 mom. som i RP)

Eftersökning får ske också i gäldenärens bostad utan dennes samtycke, om det finns grundad anledning att anta att där finns utmätningssbar egendom och utmätningssmannen inte har fått vetskap om tillräckligt med annan egendom som ostridigt tillhör gäldenären. Vad som här föreskrivs om gäldenären gäller även en utomstående, om det finns synnerligen vägande skäl att anta att det i hans bostad finns egendom som tillhör gäldenären. Den utomstående skall först ges tillfälle att överlämna sådan egendom, om inte omedelbara eftersökningsåtgärder anses vara nödvändiga.

50 §

(Som i RP)

51 §

Eftersökande och omhändertagande av utredningsmaterial

Vad som föreskrivs i 49 § gäller i tillämpliga delar även eftersökande av utredningsmaterial som nödvändigt behövs i ett utsökningsärende.

(2 mom. som i RP)

Gäldenärens skyldighet att lämna uppgifter

52—56 §

(Som i RP)

Utsökningsutredning

57—59 §
(Som i RP)

60 §

Sättet för utförande av utsökningsutredning

Utsökningsutredningen görs så att ett protokoll upprättas över de svar på utmätningssmannens frågor som lämnas av den som är skyldig att lämna uppgifter. Därtill kan den som är skyldig att lämna uppgifter åläggas att upprätta en förteckning över gäldenärens egendom och förmögenhet, inkomster och skulder eller att lämna de uppgifter som behövs för en sådan förteckning. Närvaron av ett biträde kan förbjudas eller villkor för närvaron ställas, om (*utesl.*) bitrådets närvaro kännbart försvårar verkställigheten.

(2 och 3 mom. som i RP)

61—63 §
(Som i RP)

Skyldighet för utomstående och myndigheter att lämna uppgifter

64 §

Allmän bestämmelse

Utöver vad som föreskrivs i annan lag, har utmätningssmannen rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få nedan nämnda uppgifter, handlingar och material, om (*utesl.*) de i ett enskilt utsökningsärende är nödvändiga för verkställigheten. *Utmätningssmannen bedömer nödvändigheten av att få uppgifterna. Uppgifterna kan lämnas via en teknisk anslutning. Justitieministeriet kan betala ersättning för kostnaderna för upprättande och upprätthållande av en teknisk anslutning.*

65—68 §
(Som i RP)

Utsökningsmyndighetens rätt att lämna ut uppgifter

69 §
(Som i RP)

70 §

Förundersökningsmyndigheter och vissa andra myndigheter samt domstolar

Utsökningsmyndigheten får i enskilda fall på begäran ur en handling som finns hos utsökningsmyndigheten lämna ut svarandens identifieringsuppgifter och kontaktinformation samt uppgifter om svarandens ekonomiska ställning och verksamhet

(1—3 punkten som i RP)

4) till skyddspolisen och huvudstaben för omfattande säkerhetsutredning enligt lagen om säkerhetsutredningar (177/2002),

(5—7 punkten som i RP)

Utmätningssmannen får för domstol uppges uppgifter som gäller ett utsökningsärende och som behövs vid behandling av ärenden som avses i 1 mom. samt av utsökningsbesvär, verkställighetstvister och återvinningsärenden. *Bestämmelserna i 73 § hindrar inte utmätningssmannen från att för domstolen uppges uppgifter som behövs för behandling av utsökningsbesvär och verkställighetstvister, även om uppgiftslämnaren åberopar sin rätt att vägra vittna.*

(3 och 4 mom. som i RP)

71 och 72 §
(Som i RP)

73 §

Förbud mot utlämnande av vissa uppgifter

Utmätningssmannen får inte (*utesl.*) lämna ut sådana uppgifter som till sina väsentliga delar har inhämtats hos

1) en person som i *förfarandet* är skyldig *eller berättigad* att vägra att vittna om saken i fråga, *om inte den som har rätt att vägra vittna samtycker till att uppgiften lämnas ut,*

(2 punkten *utesl.*)

2) gäldenären på förfrågan om sådana omständigheter som avses i 52 § 6—8 punkten, om det av svaret framgår att gäldenären kan ha gjort sig skyldig till något annat brott än ett brott i samband med utskökningsförfarandet och utlämnandet av uppgiften i *förfarandet* medför risk för åtal,

(3 punkten som 4 punkten i RP)

(2 mom. som i RP)

Vite

74—76 §
(Som i RP)

77 §

Sökande av ändring

Ändring i utmätningens beslut om vitestföreläggande får (*utesl.*) sökas genom besvär. *Ändringssökandet framskjuter emellertid inte skyldigheten att iaktta utmätningens föreläggande.* Utmätningens man kan rätta sitt beslut med iakttagande av 9 kap. 1—3 §.

78 §
(Som i RP)

79 §

Föresättningar för utdömande av vite

(1 mom. som i RP)

Vitet kan dömas ut även om den utskökningsgrund genom vilken vitet har förelagts *eller utmätningens manns beslut* inte har vunnit laga kraft.

80 och 81 §
(Som i RP)

Maktmedel

82 §
(Som i RP)

83 §

Maktmedel mot person

(1 mom. som i RP)

I 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § strafflagen föreskrivs om excess i samband med användning av maktmedel. (Nytt 2 mom.)

Återvinning

84—86 §
(Som i RP)

87 §

Återvinningstalan när utskökningsärendet inte längre är anhängigt

(1 mom som i RP)

Om det är frågan om avvittring, och inget avvittringsinstrument har lämnats in till *magistraten*, får återvinningstalan väckas inom sex månader från det att avvittringsinstrumentet lämnas in till *magistraten*.

88—90 §
(Som i RP)

91 §

Information till sökanden

Utmätningens man skall utan dröjsmål underrätta en sökande för vilken detta uppenbarligen är av betydelse med beaktande av storleken på hans fordran om omständigheter som han observerat och som kan ge anledning att väcka återvinningstalan, ansöka om försättande i konkurs eller vidta motsvarande särskilda åtgärder för indrivning av fordran. Sökanden skall också ges ett eventuellt protokoll över utskökningsutredning och övriga behövliga handlingar. Utmätningens man får (*utesl.*) ge sökanden *också* de uppgifter som avses i 73 § 1 mom. 1 och 2 (*utesl.*) punkten. Sökanden får inte utnyttja uppgifterna *för att kringgå rättegångsbalkens bestämmelser om bevisning eller* i sådan avsikt att

åtal väcks mot gäldenären. Utmätningssmannen skall påminna sökanden om *dess*a begränsning.

Förbud som gäller kreditgivning

92 och 93 §
(Som i RP)

Ärenden som upphör att vara anhängiga efter slutredovisning eller verkställighetshinder

94—99 §
(Som i RP)

100 §

Liten restfordran

Om det av sökandens fordran efter redovisning återstår *högst* ett *ringa* belopp som är mindre än vad som anges i förordning av statsrådet, får utmätningssmannen avstå från indrivningen och göra slutredovisning. Det som föreskrivs här gäller inte underhållsbidrag för barn eller dröjsmålsränta på sådant.

Passivfordran

101—103 §
(Som i RP)

Begränsad utsökning

104—106 §
(Som i RP)

Kompletterande bestämmelser

107—110 §
(Som i RP)

4 kap.

Om utmätning

3 a och 13 a §
(Som i RP)

15 §

— — — — —
Om egendom som tillhör gäldenären finns utmätt för indrivning av en annan borgenärs fordran och utmätningssmannen bedömer att för sökandens fordran med beaktande av bestämmelserna om förmånsrätt inte av den egendomen skulle inflyta det *ringa* belopp som fastställts genom förordning av statsrådet, ges sökanden ett hinderintyg, om det inte kan anses oskäligt. Nämda minimibelopp vid utmätning av periodisk inkomst beräknas för de följande sex månaderna.

17 §
(Som i RP)

5 kap.

Om utmätt egendoms förvandlande i penningar

49 §
(Som i RP)

6 kap.

Om redovisning och fördelning av vad till följd av utmätning influtit

23 §

När flera borgenärer yrkar på betalning ur medel som influtit vid utmätning och det för någon fordran inte kommer att inflyta en utdelning som överstiger det *ringa* belopp som fastställs genom förordning av statsrådet, kan fordran lämnas obeaktad vid utdelningen.

(2 och 3 mom. som i RP)

6 a kap.	10 kap.
Verkställighet av andra skyldigheter än betalningsskyldighet	Sökande av ändring i utmätningsmannens förfarande
<i>Vräkning</i>	8 § (Som i RP)
1—8 § (Som i RP)	11 kap.
<i>Överlåtelseplikt</i>	Särskilda bestämmelser
9—11 § (Som i RP)	1 och 2 § (Som i RP)
<i>Fullgörelseplikt</i>	Ikraftträdelsebestämmelsen
12—15 § (Som i RP)	Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004. (2 mom. somi RP)
<i>Förbudsplikt</i>	Bestämmelserna i 2 kap. 24—26 § tillämpas även på utsökningssrunder som givits innan denna lag träder i kraft och på utsökningssrunder som är anhängiga när denna lag träder i kraft. Om dock en utsökningssrunder som avses i nämnda kapitels 25 § har givits före den 1 mars 1993 (<i>utesl.</i>) räknas tidsfristen för utsökningssrunderns verkställbarhet från nämnda datum.
16 och 17 § (Som i RP)	(<i>Utesl.</i>) Bestämmelserna i 6 kap. 23 § 2 mom. skall i ärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft börja tillämpas senast ett år efter lagens ikraftträdande.
8 kap.	(5 och 6 mom. som i RP)
Om kostnad i utsökningssrunder	
6, 8 och 9 § (Som i RP)	
9 kap.	
Självrättelse, verkställighetssrunder och avbrytande av verkställighet	
5, 11, 15 och 18 § (Som i RP)	

2.**Lag****om ändring av 2 och 3 § lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 juni 1961 om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961)
2 och 3 § som följer:

<p style="text-align: center;">2 §</p> <p>Om inte något annat föreskrivs i denna lag (utesl.) iakttas vid utsökning av fordran i till- lämpliga delar bestämmelserna i utsökningsla- gen (37/1895).</p>	<p><i>Ett penning- eller kreditinstitut, indrivnings- företag eller ett annat ombud kan inte i ett skat- teutsökningsärende uppträda som sökande på uppdrag av en borgenär. (Nytt 2 mom.)</i></p>
---	---

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.
(2 och 3 mom. som i RP)

3 §
(1 mom. som i RP)

4.**Lag****om ändring av 11 och 24 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 maj 1999 om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 11 § 2
mom. 5 punkten och 24 § 1 mom. 23 punkten som följer:

<p style="text-align: center;">11 § (Som i RP)</p> <p style="text-align: center;">24 §</p> <p><i>Sekretessbelagda myndighetshandlingar</i></p> <p>Om inte något annat föreskrivs särskilt, är föl- jande myndighetshandlingar sekretessbelagda:</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>23) handlingar som innehåller uppgifter om en persons årsinkomster eller totala förmögen- het eller inkomster och förmögenhet som ligger</p>	<p>till grund för stöd eller förmåner eller som an- nars beskriver hans ekonomiska ställning, (<i>ute- sl.</i>) utsökningsmyndighetens handlingar, till den del de innehåller uppgifter <i>som införda i utsök- ningsregistret skulle vara sekretessbelagda en- ligt utsökningslagen (37/1895) samt uppgifter om fysiska personer som utsökningsgäldenärer och utsökningsutredning,</i></p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p style="text-align: center;">Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.</p>
---	--

5.

Lag**om ändring av lagen om utsökningsavgifter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 13 januari 1995 om utsökningsavgifter (34/1995) 2 § 1—3 mom., 3 § 2 mom.,
4 § 4 mom. och 5 § 2 mom. som följer:

2—5 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.
Redovisningsavgift uppbärs *från den 1 september 2004*.

6.

Lag**om ändring av 20 och 25 § lagen om borgen och tredjemanspant**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 19 mars 1999 om borgen och tredjemanspant (361/1999) 20 § 1 mom. och 25 §
som följer:

20 och 25 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.
(2 mom. som i RP)

7.

Lag**om ändring av 9 och 16 § lagen om avbetalningsköp**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 februari 1966 om avbetalningsköp (91/1966) 9 § 3 mom. och 16 §,
av dessa 16 § sådan den lyder i lag 199/1996, som följer:

9 och 16 §
(Som i RP)

_____ Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.

(2 mom. som i RP)

8.

Lag

om ändring av 7 kap. rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 7 kap. 1 och 2 §, 3 § 1 mom. och 6 § 1 mom., sådana de lyder i lag 1065/1991, som följer:

7 kap.
Om säkringsåtgärder

1—3 och 6 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.
(2 mom. som i RP)

9.

Lag

om ändring av 45 § lagen om skiljeförfarande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 oktober 1992 om skiljeförfarande (967/1992) 45 § som följer:

45 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.
(2 mom. som i RP)

10.

Lag

om ändring av 37 § lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 25 januari 1993 om företagssanering (47/1993) 37 § 2 mom. som följer:

37 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.

11.

Lag

om ändring av 53 och 60 § lagen om skuldsanering för privatpersoner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 25 januari 1993 om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) 53 § 2 mom. samt 60 § 3 mom. som följer:

53 och 60 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.

12.

Lag

om ändring av 6 och 25 § konkursstadgan

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 6 § konkursstadgan av den 9 november 1868 (31/1868), sådan den lyder i lag 57/1923, 637/1984 och 1585/1992, ett nytt 3 mom. och till 25 §, sådan den lyder i lag 1027/1993, ett nytt 2 mom. som följer:

— — — — —
6 §
Vad som bestäms i 5 § och ovan i denna para-

graf tillämpas inte på en fordran i fråga om vilken verkställbarheten för utsökningsgrunden har upphört enligt 2 kap. 24—26 § utsökningslagen.

25 §

— — — — —
I en konkurs får en borgenär inte bevaka en fordran i fråga om vilken verkställbarheten för utsökningsgrunden har upphört enligt 2 kap. 24—26 § utsökningslagen. Om fordran medan utsökningsgrunden var verkställbar har beva-

kats i en konkurs, hindrar det att tidsfristen löpt ut inte att betalning fås ur tillgångar som avträtts till konkurs.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 mars 2004.
(2 mom. som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen under följande valperiod lämnar en

proposition till riksdagen om hur en fordran vars utsökningsgrund har upphört skall beaktas i ett dödsbo.

Helsingfors den 13 februari 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /saml
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /kd
Seppo Lahtela /cent
Annika Lapintie /vänst

Kari Myllyniemi /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Veijo Puhjo /vänst
Susanna Rahkonen /sd
Mauri Salo /cent
Petri Salo /saml
Timo Seppälä /saml
Marja Tiura /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Kaisa Vuorisalo.

RESERVATION

Motivering

I det stora hela är revideringen av utsökningslagstiftningen bra. Både borgenärens och gäldenärens ställning blir klarare och förfarandena moderniseras. Lagutskottet har gjort flera lyckade ändringar i propositionen. Emellertid innehåller betänkandet också vissa punkter som hade bort formulerats noggrannare och annorlunda.

I 3 kap. 5 § utsökningslagen föreskrivs om bifogande av utsökningsgrunden till en utsökningsansökan. Utformningen av regeringens proposition på det sätt som utskottet har godkänt den ger utmätningssmannen en betydande makt att verkställa utmätningen utan att ha en ostridig handling i original och utan skyldighet att i sådana fall alltid höra svaranden före verkställigheten. Praxis har visat att detta orsakar problem. I sådana fall som avses i lagrummet borde svaranden alltid beredas möjlighet att bli hörd.

I 3 kap. 6 § utsökningslagen föreskrivs om bifogande av fordringsbevis. Utgångspunkten bör alltid vara att det skuldebrev eller den motsvarande handling som ligger till grund för verkställigheten företes i original. Då betalningsskyldigheten har fullbordats skall fordringsbevisen makuleras och utan dröjsmål ges till gäldenären. Det är inte lyckat att tillåta verkställighet oavsett ett vanligt skuldebrev har förkommit eller det av någon annan anledning inte kan fogas till ansökan. Enligt förslaget skall svaranden höras i sådana fall. Det är emellertid möjligt att det inte räcker med att höra svaranden utan det kan med fog förutsättas att gäldenären samtycker till verkställighet. Om gäldenären inte samtycker riskerar han eller hon att drabbas av ytterligare påföljder om sökanden för ärendet till domstol.

Dessa ändringar skulle inte vara nödvändiga om rättegångsbalkens bestämmelser var sakliga och alltid och särskilt förutsatte att tredskodomar företes i original då en dom ges. Eftersom rättegångsbalkens bestämmelser är bristfälliga är det nödvändigt att i samband med denna revi-

dering av utsökningslagen föreskriva om förfarandena så att gäldenärens ställning beaktas på ett rättvist sätt. Om gäldenären är en privat person i ekonomiska svårigheter och borgenären en stor penninginrättning eller indrivningsbyrå är gäldenären i allmänhet i en svagare ställning och behöver ett tillräckligt skydd. Lagutskottets majoritet förkastade beklagligtvis dessa ändringsförslag.

Förslag

Med stöd av det som anförs ovan föreslår vi

att 3 kap. 5 och 6 § i det första lagförslaget godkänns med följande ändringar:

5 §

Bifogande av utsökningsgrunden

Till ansökan skall fogas den utsökningsgrund som avses i 2 kap. 2 § i original eller kopia utfärdad av myndigheten, om sökanden som expedition har fått en kopia. Verkställigheten kan ske på basis av en annan kopia eller ett telefax, om utmätningssmannen anser att risk för upprepad indrivning inte föreligger. *Svaranden skall beredas tillfälle att bli hörd.* Svaranden skall höras vid behov. En informationssökande får ge in uppgifterna om utsökningsgrunden som elektroniskt meddelande, om detta är tillåtet enligt tillståndet i fråga.

(2 och 3 mom. som i LaUB)

6 §

Bifogande av fordringsbevis

Ett löpande skuldebrev, en växel eller en check som ligger till grund för betalningsskyldigheten enligt utsökningsgrunden skall fogas till ansökan i original. Om verkställighetens till-

förlitlighet kräver det eller om gäldenären begär det, skall utmätningsmannen även ta hand om ett enkelt skuldebrev. Utmättningsmannen kan utföra verkställigheten även om ett enkelt skuldebrev har förkommit eller om det av andra orsaker inte kan fogas till ansökan *och om gäldenären inte motsätter sig verkställighet*.

När betalningsskyldigheten är fullgjord, förblir ett fordringsbevis som tagits om hand av ut-

mättningsmannen hos utmätningsmannen, om inte gäldenären ber att få det. Om sökanden har fått behålla ett enkelt skuldebrev, skall sökanden *omedelbart* sända det *makulerat* till gäldenären när skuldebrevets belopp har blivit betalt. Utmättningsmannen får vid behov skjuta upp redovisningen till dess skuldebrevet har överlämnats.

Helsingfors den 13 februari 2003

Toimi Kankaanniemi /kd
Kari Myllyniemi /cent
Seppo Lahtela /cent

Kirsi Ojansuu /gröna
Sulo Aittoniemi /alk
Mauri Salo /cent